KOMİTE

AYLIK SİYASİ DERGİ

ŞUBAT - MART 2018

SAYI: 02

Kültür - Sanat

Gençliği Yoldan Çıkarmaya Yönelik ve Gerçek Yaşama Bir Çağrı Olarak Felsefe

sf19

Gençlik sf14

Eğitimin Alternatif Üretimi: Kent Enstitüsü

Röportaj sf10

BEK Forumu Öncü İşçileri Bir Araya Getirdi

Birleşik Emek Koordinasyonu ile BEK'in kuruluş nedenlerini ve önümüzdeki dönem sınıf mücadelesinde üstlendiği görevleri konuştuk.

Ekoloji sf17

"Sol, Kendini Aşarak Yenilenmeli Ve Ekoloji Mücadelesine Tüm Gövdesiyle Ağırlığını Koymalı"

Cerattepe Direnişi başta olmak üzere birçok çevre direnişinde pratik mücadele yürüten, doğa ve yaşam savunucusu Cemil Aksu ile ekoloji krizi ve mücadelesinin politik bağlamlarını konuştuk.

ÖLÜMÜNE ÇALIŞANLAR ÖLÜMÜNE DİRENİRLER

#GEÇİNEMİYORUZ

YIKACAĞIZ

HUZURSUZLUĞA DAVET

Büyük bir aşka hazırlan, aldandın, aldattın, yendin, yenildin..
İhtişamın, endamından değil hayır, soluk aldırıyorsun, umutlandırıyorsun yoksulu kıpırdayışında bile..

Düşün ki, en genç düşlerle kuşanmış çocuklar, militan sabahlarında, ölüme inat...
Zenginin hırsızlama varoluşunun, foyasını bozabilirler...
Yürüyüşleri muştulu ihtimallerle yüklü...
Besbelli onlarda yenilerek varacaklar o bahara...
Kim demiş konforlu düşüncenin sekter ifadeleri geçerli diye...
İşte bizim çocuklar aksini gösteriyorlar, yıldız söylencelerinin tercümelerinde...
Dağ başlarının, yokuşta kurulmuş sokakların eski dili, barikat hikayelerinde anlatıldı..

Büyük bir aşka hazırlanın!

Uzun süredir çelimsiz yoksul sofralarınca gizlice büyütülen İsyan,
Almanca konuşacak kısa bir süre daha...
Bedenleri, ruhları göçüklerde, üretim bandında, klaveyelerde, plazalarda dönüştürülemeyenler..
Yeni bir oluştalar, yeni yüzyılın bu yeni yılının şafağında...
Bu eski çerçeve paramparça edilecek gizil güçleriyle Aşk'ın..
Rabbi, bayrağı, erkekliği kullanarak zenginlerce inşa edilmiş her şey yıkılacak...
Irk, cinsiyet, sınıf, zaman ortadan kalkacak..
Sevginin silahıyla konuşmayı öğrenmiş bu yaratıcı kuşak!
Doğayı tekrar sahip kılacak!
Başka bir sahibe ihtiyaç olmayacak...

Büyük bir aşka hazırlanın..
Size başka birinine yol göstermesine kanmayın..
Üst sınıfın kibirli diline aldanmayın..
Bakın, yeter! edebiyat, sanat, mizah ve masalı yoksul başkaldırılarının..
Bildiğimiz bütün hareket hikayelerinde ortadan, doğrudan yürüyenler öldüler..
Ya da en çok onlar ezildiler..
Resmi tarih onlardan değil de hikayenin fikir sahiplerinden söz etti...
Oysa bu fikir anonimdir...
Bilen, öne çıkan önce ölecek diye bilir, o büyük ilkeyi...
İşte turnusolu budur..
Yeni büyük bir aşka hazırlananın...
Vicdan ve adalet diyor ki..
Bu yolun yoldaşı huzursuz olsun, huzursuz ölsün, hayat yoksulu gerdikçe..

KOMİTE

KOMİTE AYLIK SİYASİ DERGİ - SAYI 2

İmtiyaz Sahibi Ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Çayan Akbıyık **Adres:** Osmanağa Mah. Nüshetefendi Sok. No: 20/2 Kadıköy/İSTANBUL **Baskı:** C B Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti. Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi A Blok Zemin kat No: ZA16 34020 Topkapı/İSTANBUL

HDP KURULTAYI

HDP'nin 3. Olağan Kongresi, Ankara Spor Salonu'nda toplandı. Kongrede yapılan oylamada, Pervin Buldan ve Sezai Temelli, partinin yeni eş genel başkanları seçildi.

AKP ve MHP'nin ideolojik, politik ve örgütsel olarak "milli mutabakat" adıyla iç içe geçtiği, CHP'nin devletin bekasını her türlü siyasal konumlanışın koşulu haline getirdiği bu dönemde, "ana muhalefet partisi" denilebilecek HDP'nin kongresi otuz binin üzerinde insanın katılımıyla iktidara önemli bir mesaj verdi. Üye ve delegelere yönelik baskınlar, gözaltılar ve tutuklamalara rağmen taban, partisine sahip çıktığını gösterdi.

Kongreye giden süreçte, adaylar belli olduğu halde HDP tabanında kimi kesimler Selahattin Demirtaş'ın eş başkanlığa devam etmesini istiyordu. Fakat kongre öncesi yapılan konferanslarda ismi pek anılmayan Sezai Temelli'nin eş genel başkanlığa getirilmesinin, HDP'lilerin içine sindiğini söylemek çok mümkün değil. Partiyi oluşturan "bileşen"lerden olması nedeniyle eş başkanlığa getirilen Temelli'nin, bugünkü Saray rejiminin oluşmasındaki en önemli uğraklardan biri olan 2010 referandumunda "yetmez ama evet" kampanyasının yürütücülerinden olması tartışmaların esas noktasını oluşturuyor. Bununla beraber, Kürt Siyasal Hareketi'nin siyasal ajandasının, gidilecek yönü tayin edecek olması sebebiyle isimlere dair etraflı tartışmaların yapılmasına gerek olmadığı gibi bir "iç rahatlığı"nın varlığından da bahsedilebilir.

Sonuçta; HDP, temsil ettiği toplumsal hareketin hâlâ canlı olduğunu ve hiç değilse bu markadan vazgeçmediğini ortaya koyan, her şeye rağmen coşkulu bir kongre gerçekleştirdi. Siyasal hedefleri doğrultusunda bir zafer elde edebilmenin 7 Haziran seçiminin sonrasına kıyasla çok uzağında olsa da HDP'nin tüm hukuksuz saldırılara karşı hâlâ yenilmediği ortada. Bununla birlikte, parti organizasyonundan ziyade, dayandığı tabanın mücadeleciliği ve inatçılığından kaynaklanan bir yenilmemenin ötesinde bu tabana ne verebileceği meçhul. HDP'lilerin gemiyi değil, ülkeyi sallayacak bir liderliğe ihtiyaç ve özlem duyduğu ortada.

CHP KURULTAYI

CHP, 36. Olağan Kurultayı'nı Ankara'da gerçekleştirdi. İstanbul İl Kongresi'nde Canan Kaftancıoğlu'nun yarışı kazanması sonucu oluştuğu varsayılan "sol rüzgarın" CHP'nin temelini sarsacağını düşünenlerin aksine Kemal Kılıçdaroğlu, siyasi hiçbir değişiklik emaresi göstermeden Muharrem İnce karşısında ipi göğüsledi. Kemal Kılıçdaroğlu, merkezinde devletin bekasının bulunduğu günlük konuşmalarını tekrarlarken, İnce, devletin "kapsayıcı" karakterine vurguyla bolca 'Kürtler, Aleviler' nitelemesi yaptı. CHP'nin devlet partisi olduğunu farklı biçimlerde dile getiren bu iki aday tarafından ortaya konulan fotoğrafın aslında Kürtler, Aleviler, kadınlar ve işçiler açısından bir ve aynı olduğu yeniden tescillenmiş oldu.

Bu sonuçla, CHP'nin içinde 3 bloktan söz etmek mümkün hale geldi. Erdoğan'ı "tek adamlıkla" suçlayan Kemal Kılıçdaroğlu, CHP'de hâkim mevzileri zapt etmiş bulunuyor. Kongre sürecinde delegeleri ne yöntemlerle hizaya getirdiği Ankara kulislerinde olağan malumat; Kılıçdaroğlu'nun koltuğunda kalmasından milli mutabakat cephesinin de memnun olduğunu not düşmek gerekiyor. Aday olmak için topladığı imza sayısının yaklaşık 3 katı oy alan ve ikinci kez genel başkanlığa aday olan Muharrem İnce, partiyi yönetmek için hâlâ bir kadro kurabilmiş değil. Dolayısıyla kendisine destek veren CHP'lileri İnce'nin yönetim iddiasına destek olarak görmekten ziyade, Kılıçdaroğlu karşısında başka aday olmamasına bağlamak daha doğru. Genel Kurul yolsuzluklarını yutup yutmayacağı ise belirsiz.
Selin Sayek Böke ve İlhan Cihaner'in Genel Merkez'in temel politikalarını eleştirdikleri bir manifesto ile başlattıkları "sol çıkış" bloku, ağırlıklı olarak Kemal Kılıçdaroğlu'na oy verdi ve manifestoda imzası olan 5 vekilden 3'ünü Parti Meclisi'ne soktu. CHP'nin katıksız bir devlet partisi olduğu düşünüldüğünde, bu blokun toplumun enerjisini yine CHP içinde ve etrafında pasifize etmek dışında ne etkisi olacağı belirsiz. Toplumun önüne solcu diye parlatılarak getirilen isimlerin iki yanına oturan ve arkasına sıralanan sağcı vekillerin, belediye başkanlarının varlığını biliyoruz. CHP'de delege yapısının belediye başkanlarının siyasi ittifakları çerçevesinde şekillendiği ve belediye başkanlarının işaret ettiği isimlerin etrafından delegelerin toplandığı gerçeği de ortada.

CHP bir devlet partisidir ve sosyalist solla en ufak bir düşünsel rabıtası yoktur. CHP'de kendisini gösteren bu üç blokun da turnusolu, mesela İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin, kadro davası açtıkları için işten çıkardığı 258 işçiye ve 3 aydır açlık grevinde olan işçi Mahir Kılıç'a karşı olan ortak tutumlarıdır. Bu emekçilerin adlarını ağızlarına almayan, CHP'nin sağı-solu olmaya aday bu klikleri bir sahnede görmüş olduk. İktidarın milli mutabakat baskısına karşı sinik, çekingen tutum ve işçi hareketinin sorunlarıyla samimiyetle ilgilenmek noktasındaki ikiyüzlülük, kurultayın en berrak fotoğrafı oldu.

HALKLARA BARIŞ SARAYLARA SAVAŞ!

MİLLİYETÇİLİĞİN BU ÜLKEDEKİ İDEOLOJİK ETKİSİ DEVLET AÇISINDAN YUMUŞAK BİR GÜÇ SAĞLADIĞINDAN, BÖYLE BİR OPERASYON ESNASINDA 'BARIŞ' DİYENLER MİLLİYETÇİ-MUHAFAZAKÂR KESİM TARAFINDAN ŞEYTANLAŞTIRILSA BİLE EVRENSEL İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KALIPLARININ DIŞINA ÇIKMAYAN İFADELERİN ADLİ YOLLARLA BASTIRILMAYA ÇALIŞILMASINA PEK RASTLANMAZDI. AFRİN OPERASYONU SIRASINDA BÖYLESİ BASKICI UYGULAMALAR GÖRMEMİZ HÜKÜMETİN YUMUŞAK GÜCÜNÜN KALMADIĞINI ORTAYA KOYMAKTADIR.

Saray rejimi, bir keşin uyuşturucuya olan bağımlılığı gibi OHAL'e mecburdur. Varlığını sürdürmesinin tek yolu OHAL'in devamıdır. 7 Haziran'dan sonra girilen yolun Türkiye'yi getirdiği nokta da burasıdır: Politik krize ve ekonomik durgunluğa bulanmış bir baskı ve şiddet ortamı. Ordu, emniyet, adliye ve diplomasinin önemli oranda cemaat otoritesine bağlı kimselerce kontrol edildiğinin ortaya çıkması ise bu ortamı iyice bataklığa çevirmiş ve Türkiye bu bataklığa saplanmıştır. Reis, 15 Temmuz darbe girişiminin yarattığı bu siyasi ve anayasal krizi aşmak için anayasasızlaşmaya dayanan kendi çözümünü ortaya koymuştur. Ülkeyi; devletin sert çekirdeğini, yani kontrgerillayı tamamen kendine bağlayarak kurtaracağı iddiasındadır. Gelinen noktada ise herkes Türkiye sıkletinde ve coğrafyasında bir sermaye devleti açısından, bu çözümün mümkün olmayacağını kavramıştır. Fakat Reis'in denemeye devam etmekten başka seçeneği yoktur.

Tam da bu nedenle, 'Afrin Operasyonu' gündeme gelmiştir. Savaş ortamının Saray tarafından da pompalanan şovenist havası, nefesi tükenen OHAL Rejimi'ne can vermiştir. Son haftalarda ortaya çıkan devletli muhalefet de halk tepkileri de operasyonunun ilk günlerine göre sönümlenmiş görünmektedir. 2018 Ocak ayında baş kaldıran Abdullah Gül dahil olmak üzere muhalif kesimler, şimdilik de olsa hizaya sokulmuşa benzemektedir. Üstelik Afrin Operasyonu, Reis'in artık iş tutabildiği yegâne kesim, eski devlet aklının siyasi süprüntüleriyle olan birlikteliğine somut bir zemin kazandırmıştır. MHP Genel Merkezi ve Aydınlıkçılar gibi unsurlarla ittifak, bu operasyonla kan kardeşliğine dönüşmektedir. Pragmatist bir siyasi lider olduğu bilinen Erdoğan'ın, operasyonun sonucuna göre baskıcı bir seçim düşünmesi mümkün görünmektedir. Hatta tüm işaretler bu yöndedir. Zaten operasyona müesses siyasetin, Hayırcı muhalefetin esas itirazı, seçim mitinglerini andıran söylevlerle operasyon haberlerinin bizzat Erdoğan tarafından verilmesidir.

Baskın seçim olasılığına dair başka belirtiler de mevcuttur: Emekçi kesimlerin kamuoyunda en çok tartışılan sorunlarına, hükümet bazı kısa vadeli çözümlerle eğilmektedir. Taşeron düzenlemesi bunlardan biridir ve emrin bizzat Saray'dan geldiği halkın gözüne sokulmaktadır. Geçtiğimiz günlerde imzalanan metal sözleşmesinin, doksanlardan beri neredeyse hiç görülmemiş şekilde işçi açısından avantajlı hükümleri de bu bağlamda değerlendirilebilir. Bununla birlikte, bu havuç siyaseti kendi doğallığında sopa ile desteklenmektedir. Operasyon başlar başlamaz resmi görüşle çelişen haber verilmesi fiilen yasaklanmış ve en sıradan barışçı talepler dahi kriminalize edilmiştir. Buna dair önlemler ise büyük bir sertlikle uygulanmaktadır. İnsanlara sosyal medya paylaşımları nedeniyle OHAL hükümleri kapsamında gözaltı işlemleri uygulanmaktadır. Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi üyelerinin sabah saatlerinde gözaltına alınması, halkın genelinde korku yaratmayı hedeflemektedir.

Türkiye'deki sermaye devleti, geleneksel olarak şovenizm kartını kullandığında bunu doğrudan hukuk ve güvenlik aygıtının baskısıyla pekiştirmektedir. Bunun yanı sıra milliyetçiliğin bu ülkedeki ideolojik etkisi devlet açısından yumuşak bir güç sağladığından, böyle

bir operasyon esnasında 'barış' diyenler milliyetçi-muhafazakâr kesim tarafından şeytanlaştırılsa bile evrensel ifade özgürlüğü kalıplarının dışına çıkmayan ifadelerin adli yollarla bastırılmaya çalışılmasına pek rastlanmazdı. Afrin Operasyonu sırasında böylesi baskıcı uygulamalar görmemiz hükümetin yumuşak gücünün kalmadığını ortaya koymaktadır. Öyle görünüyor ki Napolyon'un deyimiyle; süngü ile yapılamayacak tek şeyi yapmaya çalışmalarına, az bir süre kalmıştır.

Hatırlanacak olursa; son haftalarda çaresizlikten kimi insanlarımız kendi bedenlerine zarar vererek, iktidarı protesto etmiştir. Basının olayları ele alış şekli dışarıda bırakılırsa, durum giderek 2001-2002 Türkiye'sine benzemeye başlamıştır. Operasyon bu durumu bastırabilmişe benzemiyor, çünkü Türkiye'nin içinde olduğu politik kriz ve giderek derinleşen ekonomik durgunluk gerçektir. Üstelik tüm bunlar iktidarla kirli ilişkiler içinde bulunan kimilerinin müstehcen bir biçimde zenginleştiği bir ortamda yaşanmaktadır. İktidar ahlaken çökmüştür ve hiçbir şovenist propaganda bu tükenmişliği uzun süreliğine örtemeyecektir. Bu durumda bastırılan toplumsal tepkinin bir düdüklü tencere gibi basınç biriktirmesi olasıdır. 1 Mayıs'a doğru bunun emarelerini görebiliriz.

İktidara güçlü olduğu yerden değil, korktuğu yerden yüklenmek gerekir. AKP bir yandan şovenizm kartına sarılırken, öte yandan derinleşen sosyal soruların kamuoyunda en çok ses getirenlerine kısa vadeli, makyaj çözümler getirmeye çalışmaktadır. Bu tutumun nedeni; basitçe 'seçim dönemi popülizmi' değildir. Küresel iktisadi koşullar ülke ekonomisini zor duruma sokarken, dışarıda ilk bırakılan tabii ki, emekçi kesimler olmaktadır. O zaman, 'kısa vadeli popülizme' muhtaçsınız demektir. Öte yandan, iktisaden geniş kesimleri memnun edecek siyasetler izlemekte zorlanan iktidar, artan oranda şovenizme sarılmak zorunda kalmaktadır. ABD ne derse desin, kimse, "Bu rejimin, Münbiç'e bir operasyon düzenlemesi ihtimal dışıdır." diyemez. Gerek eski devlet mekanizmasının kimi artıklarıyla ortaklığı, gerek seçim kazandıracak bir askeri zafer ihtiyacı Reis'i sıkıştırmaktadır.

Böyle durumlarda ezbere bir barış siyasetini dile getirmek solda neredeyse refleks haline dönüşmüştür. Bu ilkesel anlamda tutarlı bir siyaset olsa da, içinden geçilen dönemde emekçi halkın kendisine karşı yürütülen neoliberal operasyona ahlaki tepkisinin, kendi bedenine zarar verme aşamasına geldiği düşünülürse, o alandaki savaşa dikkat çeken bir tutumu genel barışçı tutuma eklemlemek gerektiği açığa çıkar. Evrensel bir barış yanlılığından ziyade, sınıf öfkesinin altını çizen bir tutum evladır. Bu bağlamda; sosyalistlerin, Fransız Devrimcileri'nden aldığı "Kulübelere Barış Saraylara Savaş" şiarı yeniden hatırlanarak, içinden geçilmekte olan politik konjonktüre uygulanabilir. 'Şovenizm', halklar arasında savaş kışkırtıcılığı, sermaye devletinin sınıf savaşını sürdürmek amacıyla ve ona paralel olarak yürütülüyorsa proletaryanın da sınıf savaşı yürütmeye muktedir olduğu dosta düşmana hatırlatılmalıdır.

Tahayyül edilmiş tehditler üzerinden, adı savaş suçlarıyla anılan çetelerle birlikte halklar arası düşmanlığı kaşımanın, ülke adına bir faydası olmadığını halkımıza anlatmak tabii ki siyasi sorumluluğumuzdur. Bunun yanı sıra, Saray'ın muhalefete yüklenmeyi tercih ettiği alana paralel olarak kendi seçtiğimiz mücadele alanını güçlendirmeliyiz. Emekçilerin taleplerini, OHAL kurallarını umursamadan bir savaş düzeni disiplini içinde ileri sürebilmeliyiz. Hükümetin hazinesinin yettiği kadar ortaya koyduğu tedbirlerin genişletilmesini, daha çok emekçiyi kapsamasını, militan bir biçimde talep edebilmeliyiz. Kendi bedenine zarar vermeyi dahi göze alan insanlarımızın öykülerinin örtbas edilmesine izin vermemeliyiz. Açıkçası yükselen şovenizmle mücadelenin en etkin ve siyasi yolu da buradan geçmektedir. O yüzden, hep birlikte haykıralım: "Halklara Barış Saraylara Savaş!"

Malatya'da siyasi parti ve kitle örgütlerine yönelik olarak gerçekleştirilen operasyonla gözaltına alınan ve aralarında Umut-Sen Malatya Sözcüsü Hasan Kaya'nın da bulunduğu 13 kişi 'savaşa karşı çıkan eylemlerde' bulunmak nedeniyle tutuklandı. Umut-Sen yaptığı açıklamada yargı sopasıyla muhaliflerin, ezilenlerin safındaki herkesin cezalandırılmak istediğine dikkat çekerek, '' Malatya E Tipi Cezaevine gönderilen Hasan Hocamız yalnız değil, Umut-Sen olarak Saray'ın, patronların savaşına ortak olmamayı sürdüreceğiz. Ve bize sorarsanız Hasan Hoca gibi insanların içerde olması devlet açısından daha tehlikeli. Keza içerde, insanların hayatına alçakça kast eden bir devletin nasıl yıkılacağı üzerine düşünmek ve yapmak için daha geniş bir vakte sahip olunuyor" dedi.

METAL İŞ KOLUNDAKİ ANLAŞMA ÜZERİNE

BAŞTA, SENDİKASIZ METAL İŞYERLERİ OLMAK ÜZERE TÜM İŞKOLLARINDAKİ İŞÇİLERİN YAPMASI GEREKEN; BU SÖZLEŞME ŞARTLARININ KENDİLERİ İÇİN DE UYGULANMASI İÇİN AYAĞA KALKMAKTIR. BİRLEŞİK METAL BU GREV VE SÖZLEŞME SÜRECİNDEN KAZANDIĞI DENEYİME DE DAYANARAK, ARTIK SOMUT BİR ŞEKİLDE TÜRK-METAL VE ÇELİK-İŞ'İ DAĞITMAYA YÖNELİK BİR STRATEJİYİ ÖNÜNE KOYMALIDIR.

Metal grup toplu pazarlığında, patron sendikası MESS ile işçi sendikaları arasında OHAL gölgesinde imzalar atıldı. MESS'in lokavt tehdidi ve grev yasakları karşısında "Yasakları tanımıyoruz, 2 Şubat'ta grevdeyiz" diyen metal işçileri, cesaretle ve kararlılıkla taleplerinin ciddi bir kısmını kabul ettirdi. Metal işçilerinin grev kararlılığı, 'Metal Fırtına'dan bu yana gelen mücadele birikimleri ve olası yeni bir metal fırtına korkusu, Afrin Operasyonu'nun da sonucu olarak: AKP'nin emekçiler söz konusu olduğunda risk alma kabiliyetinin zayıf olması MESS'in, büyük ihtimalle Saray'ın da teşvikiyle, geri adım atmasını sağlamıştır.

Her ne kadar siyasi konjonktür kaynaklı gelişmeler, özellikle bu yıl içinde seçim olması ihtimali, emekçiler lehine olsa da bu toplu sözleşme, işçilerin grev yasağına rağmen yasağı tanımama iradesinin somut olarak ölçülebilir olması nedeniyle MESS tarafından kabul edilmiştir. 2015 yılındaki 'Metal Fırtına'nın işçilere öğrettiği sanılandan büyüktür ve yine patronların, devletin ve Türk Metal'in de fırtına korkusu sanıldığından daha büyüktür. Bu nedenle de sözleşme, konunun uzmanlarınca eksik bulunabilecek yanlarına rağmen önemli ve otuz sekiz yıllık neoliberal dönemin biriken kayıplar tarihini tersine çevirir cinstendir.

MESS, pazarlık görüşmelerinin başında işçilerle dalga geçer gibi sunduğu yüzde 3,2'lik zam teklifinin ve üç yıllık sözleşme dayatmasının işçilere sökmeyeceğini anlamasıyla, zam teklifini sırasıyla yüzde 6,4'e, 13,2'ye ve sonunda 24'e çıkarmak ve 2 yıllık sözleşmeye imza atmak zorunda kalmıştır. Hükümetin desteğini OHAL yasalarıyla arkasına almak da yetmemiş, '2015 Metal Fırtınası'nın benzeri fiili grevlerle başa çıkamayacağını görmüş ve anlaşıldığı kadarıyla siyasi konjonktür nedeniyle bu noktada iktidar da gönülsüz kalmıştır. Biliyoruz ki, patronlara ve siyasi iktidara korku salan gücün dayanağı; metal işçilerinin öz örgütlülüğü ve eylemliliğidir. Türk Metal ve Çelik-İş gibi sarı sendikaları grev kararı almaya zorlayan ve MESS'e meydan okuma gücünü Birleşik Metal'e veren de metal işçilerinin haklı ve meşru mücadelesi ve direncidir.

Türk Metal'in sözleşmeyi yüzyılın sözleşmesi ve sendikanın zaferiymiş gibi pazarlama çabasına rağmen hakikat; masada işçilerin tabandan yükselen hareketinin ve iradesinin temsil edilmediği, belli başlı mücadeleleriyle aşama kat ettirilmiş ama içinde ileriye dönük tuzaklar da olan bir anlaşmaya imza atıldığıdır. Kıdemli işçiler ve hareketliliğin esas yürütücüsü olan genç işçiler arasında belirgin olan ücret makası; eğer önümüzdeki dönemde öz örgütlülük ve tabandaki mücadele noktalarında zaaflar meydana gelirse, bir sonraki toplu pazarlık döneminde işçilerin arasına yerleştirilen bir hançere dönüşebilir. Bu noktada dikkatli olmak her şeyden önce Birleşik Metal'in sorumluluğudur.

Masaya yüzde 38 zam talebiyle oturan Türk Metal, masadan yüzde 24 ile kalkmıştır. 15 yıl sınır tutularak belirlenen kıdem zammı her yıl için 30 TL olarak belirlenmiş ve tamamlayıcı sağlık sigortası, saat başı yüzde 8 postabaşı tazminatı ve eşin anne-babasının vefatında 3 günlük izin hakkı kazanımları, metal işçisinin mücadelesi ile elde edilmiştir. Bunlar iyileştirme olarak görülse de işçilerin çalışma ve sosyal hayatlarını büyük çapta etkileyecek boyutta değildir. Saatlerce kapalı kapılar ardında süren, işçilerin bihaber olduğu görüşmelerde sözleşmenin imzalanması ve bunun bir TV kanalının canlı yayınından kamuoyuna duyurulması Türk Metal'in tarihi çizgisiyle çelişmemektedir.

2 Şubat'ta başlaması planlanan 'Metal Grevi'ne en coşkulu ve görkemli eylem hazırlığını yapan, "Ölmek Var, Dönmek Yok!" diyen ve yasağa karşı fiili grevi sonuna kadar savunan Birleşik Metal-İş Sendikası da bu aynı sözleşmeye imza atmıştır. Farkı; masaya mücadeleyle gelmiş olması ve bunun sonucunda pazarlık çıtasını bugünki seviyeye taşımasıdır. Birleşik Metal'in söz ve eylem pratikleri MESS'in büyük oranda hak kaybına uğratacak tekliflerini geri çektirmiştir. Bir sonraki dönemde, aksi teklif dahi edilemeyecek kazanımları

sabitleştirmiştir. Metalde, bugün işçiler lehine sonuçlar alındığı kabul ediliyorsa burada, fabrikalarda komite komite örgütlenen direnişçi sendika Birleşik Metal'in öncü rolü inkâr edilemez. İşçilerin en örgütlü bölüğü olan Birleşik Metal üyesi metal işçileri Türk Metal ve Çelik-İş'in yetkili olduğu işyerlerindeki işçilerin sendikaları ne satış yapmış olurlarsa olsunlar, Birleşik Metal'in örgütlü olduğu işyerlerinde olacaklara iradelerini bağladığını açıkça görmüş ve süreç boyunca bu sorumlulukla hareket etmiştirler.

Birleşik Metal, örgütlü olduğu bütün fabrikalarda gece gündüz toplantılar yaparak, işçilerle istişare ederek ve tavizsiz bir mücadele çizgisini savunarak girmiştir, pazarlık sürecine. Ancak sözleşmenin imzalandığı son MESS görüşmesinde durum beklenenden biraz farklı gelişmiştir. Birleşik Metal tarihinde bir ilk olarak Merkez TİS Komisyonu'nu toplamadan, işyeri temsilcilerini telefonla arayarak sözleşmeyi kabul edeceğini bildirmekle yetinmiştir. Greve giden süreçte eylemlilikleriyle yer yerinden oynatan metal işçileri, sendika yönetiminin kendilerine danışmadan, sözleşmeyi tartıştırmadan imzalamasına haklı bir eleştiri getirmektedir. Birleşik Metal; işçilerin üretimden gelen güçlerini kullanma konusundaki irade beyanlarına ve örgütlü duruşlarına saygıdan ötürü, kendi öncü işçileri başta olmak üzere tüm metal işçilerine örnek bir tutum göstermek adına, tüm fabrikalarda açık meclislerde yapılacak istişarelerle imzayı atmayı tercih etmeliydi. Böylece hem geleneğine daha yakışan bir tavır almış olur hem de ülkeyi özellikle Afrin Operasyonu sonrası saran baskıcı havayı dağıtmak yolunda bir adım atmış olurdu. Ülkedeki anti-demokratik ortam ve sarı sendikalardaki ağalık düzeni karşısına işçi demokrasisi pratikleriyle çıkmak, bugün daha özel anlamlara sahip hale gelmiştir. Kemal Türkler'in sendikasının bu noktada sorumluluğu vardır. Bununla birlikte, Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi üyelerinin sabahın erken saatlerinde gözaltına alındığı bir günde, bir an evvel sorunu çözme çabasını anlayışla karşılamasak bile, anlamaktayız.

Eğer metal işçilerine dönüp sorulsaydı; büyük ihtimalle işçilerin tamamına yakını anlaşma için olumlu görüş bildirecek ve sendikalarına tam destek vereceklerdi. Elde edilen sonucun, "Sevabı da günahı da boynumuza." diyecek ve mücadele sürecinin her aşamasının öznesi olduğunu hissedeceklerdi. Savunulan demokratik sendikacılık çizgisi somutlaşacaktı. Eğer işçilerle konuşulsaydı; 5 ila 15 yıl arasındaki kıdemli işçiler ile 1-2 yıllık kıdemsiz yeni işçiler arasındaki ücret farkının sözleşmeye yansımasına engel olunabilecek yöntemler belki bulunabilecek ve adaletli bir ücretlendirme için ısrarcı olunabilecekti. Kıdemli işçiler hak kaybı yaşamadan eşit işe eşit ücret verilmesi sağlanabilecek, patronlar tarafından işçiler arasında yaratılmak istenen ikilik engellenebilecekti. Sözleşmede yer alan tamamlayıcı sağlık sigortasının kapsamı detaylı öğrenilmiş olsaydı sadece işçinin değil, tüm ailesinin kapsama dahil edilmesi sağlanabilecekti.

Burada yer verilen görüş ve eleştiriler; işçi sınıfının mücadelesini yükseltmeye gönül vermiş emek örgütü Birleşik Metal'e verilen değer ve önem nedeniyledir. Birleşik Metal bu toplu sözleşme ile gelecekteki tüm işçi hareketlerini ve sınıf mücadelelerini etkileyecek bir kazanımı sağlamıştır. Tekstil, kimya, hizmet, ticaret ve benzeri işkollarındaki işçiler ücret ve haklar konusunda bu sözleşme içeriğine bakarak beklenti oluşturacaktır. Bu işkollarındaki sendikalar, bu sözleşme yokmuş gibi davranamayacak, davranırsa işçileri bastıramayacaktır. Tüm işkolları ve işyerlerindeki koşulların aynı seviyeye taşınması mücadelesi, bu sözleşmeyle kendine bir meşruluk zemini hatta yazılı bir dayanak bulmuş durumdadır ve işçiler bu tutamağı sıkıca kavrayacaktır. Başta, sendikasız metal işyerleri olmak üzere tüm işkollarındaki işçilerin yapması gereken; bu sözleşme şartlarının kendileri için de uygulanması için ayağa kalkmaktır. Birleşik Metal bu grev ve sözleşme sürecinden kazandığı deneyime de dayanarak, artık somut bir şekilde Türk-Metal ve Çelik-İş'i dağıtmaya yönelik bir stratejiyi önüne koymalıdır. Çünkü sınıf düşmanı, sermaye devleti ve onun kontrolündeki sendikalar; siyasi konjonktür lehlerine döndüğünde bu kazanımları işçi hareketinin burnundan getirmek için elinden geleni ardına koymayacaktır. İyi bir sözleşme imzaladık denip, oturulamaz. "Halklara Barış Saraylara Savaş." şiarıyla öne çıkmanın zamanıdır.

SENDİKAL MÜCADELEYİ TİS'E SIKIŞTIRAN BİR ANLAYIŞIMIZ YOK

16 NOLU GEMİ YAPIMI, DENİZ TAŞIMACILIĞI VE ANTREPOCULUK İŞKOLUNDA, İŞÇİLERİN KOMİTE VE MECLİSLERİ İLE ÖRGÜTLENDİKLERİ BİR ANLAYIŞ YEŞERİYOR. 6 YILLIK KISA TARİHİNE 5 DİRENİŞ SIĞIDIRMIŞ, SENDİKA AĞALARININ DEĞİL İŞÇİLERİN SENDİKASI DEPO, LİMAN, TERSANE VE DENİZ İŞÇİLERİ SENDİKASI'NIN (DGD-SEN) ÖRGÜTLENME ANLAYIŞI, FAALİYETLERİ VE GELECEK DÖNEM HEDEFLERİ KONUSUNDA DGD-SEN SENDİKA BAŞKANI, DEPO İŞÇİSİ MURAT BOSTANCI İLE KONUŞTUK.

Bize Depo, Liman, Tersane ve Deniz İşçileri Sendikası'nın (DGD-SEN) kuruluş hikayesini anlatabilir misiniz?

İlk olarak, 2007'de Migros deposunda işçi arkadaşlarla örgütlü hareket etmeye başladık. Migros mağazalarında sendika olmasına rağmen depoda sendika yoktu. Bu dönemde arkadaşlarla yan yana geldik. Bizim işkolumuzda bulunan Hak-İş'e bağlı, sarı Liman-İş yönetimi ile görüştük. Yönetim bizi 1 yıla yakın bir süre oyaladı. Sendikaya üyelik konusunda ısrarcı olmamıza rağmen sendika bizi üye yapmadı. Sonrasında bu girişimlerimiz duyulunca, işten atıldık. Sendikaya üyeliğimiz yoktu ve dava açtık. 2009 yılında Ataşehir Migros'un önünde eylemlerimiz oldu. Hukuki yollardan hakkımızı arayarak işe iadeyi kazandık. Bu bizim için bir başlangıç oldu. Bu deneyimden sonra mevcut sendikal anlayışın, sarı sendikacılık, patron sendikacılığı anlayışının ötesinde bir şey yapmamız gerektiğini anladık. İşçilerin sözlerinin geçtiği, işçi meclis ve komitelerinde kararları bizim aldığımız, ne sendikaya ne de patrona satılmayacağımız bir sendikal anlayışı arıyorduk. Bu noktada da biz depo işçilerinin kuracağı bir sendika fikri uzun toplantılar sonucu şekillendi. 2012 yılında, 3 farklı depodan 7 işçiyle kurduk, DGD-SEN'i.

Kuruluşunuzdan bugüne geçen süre emek mücadelesi için aslında oldukça kısa bir dönem. Bu 6 yıl süresince sendikal faaliyette neler deneyimlediniz?

Evet, dediğiniz gibi kısa bir süre. Fakat biz, DGD-SEN olarak ortalıkta sendika diye ismi dolanan, işçiyi yalnızca aidat kaynağı olarak gören, koltuklarından başka bir şey düşünmeyen sendika başkanları, uzmanlardan oluşan sendika görünümlü şirketlerden çok daha fazla katkı sunduk emek mücadelesine, özellikle de depo işçileri için bir direniş hafızası oluştu bu sayede.

Patron sendikası değiliz. Tamamen işçilerin söz, yetki, karar süreçlerinde yer aldığı işçi meclisleri ve komiteleri ile örgütlenen bir sendikayız. Ben de 50 bin TL maaş alıp, BMW'lerle gezen sendika başkanlarından değilim, depo işçisi olarak çalışıyorum. Sendikamızın yönetim kadrolarının hepsinde işçiler var. Anlayışımız işçilerin öz örgütlülüklerine dayanan fiili meşru mücadele zemininde emek mücadelesini yürüt-

mek. Bu anlamda da kısa tarihimize 5 direniş sığdırdık. Gebze'de Migros depolarında çalışan işçilerin sendikal faaliyetten işten çıkarılması ile ilk direnişimizi yaptık. Direniş işten çıkarılan bütün üyelerin kazanımı, işe iadeleri ve tazminatlarını almaları ile sonuçlandı. İkincisi, Gebze'de, Avon deposundaki kadın işçilere yönelik sömürü düzenini kamuoyu ile paylaştığımız 64 günlük bir direniş oldu. Direniş sırasında ve sonrasında işyerinde çalışma koşulları büyük oranda iyileşti, direniş ulusal ve uluslararası kamuoyunda yer aldı. Sendikalı olduğu için işten atılan ve direnen işçilerin hukuki süreçleri halen devam ediyor. 2 yıla yakın bir süre geçmiş olmasına rağmen davaları sonuçlanmadı, sebebi ise OHAL koşulları. Hâkimler sürekli değişiyor, patronlar eskisinden daha kolay ricacı olup kararları manipüle edebiliyor. Fakat ne OHAL koşulları, ne patronlar ne de devletin işçi düşmanı uygulamaları bizi pes ettirebilir. Avon deposunda mücadele, hukuki bir zeminde sürüyor.

Sonrasında, Bomi deposunda sendikal faaliyet yürüttüğümün duyulması üzerine ben işten atıldım. Patronlar her daim yaptıkları gibi 'sendika üyeliği ve başkanlığını yapma' sebebiyle işten attıklarını gerekçe gösteremediklerinden, mesailere kalmadığım bahanesini kullandılar. Bomi patronlarının gerçek yüzünü ifşa etmek ve depoda çalışma koşullarını iyileştirmek için sürdürdüğüm direnişin 16. Gününde, performans bahane gösterilerek aslında sendikalı olduğu için bir kadın işçi arkadaşım işten atıldı ve direnişe katıldı. Direniş sürecinde öğrendim ki; Türkiye tarihinde ilk defa bir sendika başkanı direnişçi olmuş. Bu da sendikamızın örgütlenme anlayışını gösteriyor sanırım. Direniş, taşeron firmalardan birinin işyerinden çıkması, koşullarda iyileştirme gibi kazanımlar elde etti. 36 günlük direnişin ardından Bomi depoda hukuki mücadelemiz ve örgütlenme faaliyeti sürüyor. Bomi direnişinin ardından Netlog-PolarXP'de örgütlenme faaliyeti yürütürken 2 işçi arkadaşımız sendikalı oldukları için kapı önüne kondu. İki haftalık direnişle patronlara işçinin hakkını yemenin o kadar kolay olmayacağını gösterdik. Bu depoda da hukuki mücadele ve örgütlenme faaliyetlerimiz sürüyor. Son olarak sendikamızın kuruluşuna vesile olan Migros deposunda 26 sendikalı işçi OHAL koşullarında işten atıldı. OHAL'de işçi atmak yasakken bizim direnme hakkımızı elimizden almaya çalıştılar. Kolluk güçleri OHAL'i bahane ederek Migros deposu önünden bizi uzaklaştırmaya çalıştı. Fakat başarılı olamadı. Migros deposunda tacizci müdürü işten kovdurmaktan tutun, taşeron firmalarından birinin işyerinden çıkmasını sağladı, 15 günlük direniş. Şu an Migros, Bomi, Avon, Netlog-PolarXP depoları işçiler için çok daha iyi koşullara sahip. Fakat bu yeterli değil. Bizler depo, liman, tersane, antrepo, ardiye ve deniz işçilerinin işyeri komite ve meclisleri ile örgütlenmesi için mücadelemizi sürdürüyoruz.

Tam da bu noktada, DGD-SEN'in gelecek dönem hedeflerinden bahsedebilir misiniz?

Biz, hiçbir konfederasyona bağlı olmayan bağımsız bir sendikayız. Kurulduğumuz dönemde bağımsız sendikalar için işkolu barajı %3 iken konfederasyonlar için %1'di. Bu, şu demek: Örgütlendiğimiz 16 nolu işkolunda çalışan tüm işçi sayısının %3'ünü sendika üyesi yaparsak, ancak o zaman Toplu İş Sözleşmesi (TİS) imzalayabiliyoruz. Sonra bu ikili ve adaletsiz uygulamaya itiraz ettik. Başka sendikaların da itirazı ile bağımsız sendikalar için işkolu barajı %1'e indi. Dolayısıyla ilk hedefimiz kısa dönemde %1 barajını geçerek, TİS imzalamak. Elbette sendikal mücadeleyi sadece TİS'e sıkıştıran bir anlayışımız yok. Esas olanın işçilerin öz örgütlülükleri olduğunun bilincindeyiz. Bizim işkolumuzda bir tek sarı Liman-İş Sendikası barajın üstünde. Şimdiye kadar tek bir toplu sözleşme imzaladığını göremezsiniz. İşleri güçleri işçiyi patrona satmak, devletle kol kola girerek kendi ceplerini doldurmak. Şu an bulunduğumuz işyerlerinde takım ve protokol sözleşmesi imzalama gibi seçeneklerimiz var ve bunu zorluyoruz. Ayrıca direnişleri; yapmış olmak için değil, filli meşru mücadele zeminindeki kazanımları öncelikli bulduğumuz için örgütlüyoruz. Fazla mesaileri sonlandırmak, çalışma koşullarını iyileştirmek, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği kurallarını uygulatmak, işyerlerinde mobbing ve tacizleri sonlandırmak, taşeron firmaları depolardan defetmek gibi birçok kazanım elde ettik, direndiğimiz işyerlerinde. Fakat TİS, bizim için elimizi güçlendirecek bir araç olacak.

Bu noktada, 21 farklı işyerinde komite ve meclisler ile örgütlenme faaliyetimiz sürüyor. Bu örgütlenmelerde yalnızca %1 barajı, patronların sahtekarlıkları ve devletin işçi düşmanı uygulamaları ile karşılaşmıyoruz. İşkolumuzda olan sarı Liman-İş Sendikasının bulunduğumuz her işyerine dadanarak örgütlülüğü kırdığını, işyerlerinde işkolu değiştirerek işçileri başka işkolundaki sarı sendikalara peşkeş çektiğini görüyoruz. Kaygıları, 16 no'lu işkolunda bizim savunduğumuz anlayışın güçlenmesini istememeleri. Çünkü bu durum kendilerinin sonunu getirecek.

Böylesi koşullarda anlayışımızdan bir gıdım taviz vermeden sarı sendika ve patronlarla mücadelemizi sürdürüyoruz. İşyeri önlerinde, dövüşe dövüşe işkolumuzdaki işçilerle örgütlenmemiz devam ediyor. Depo işçilerinin yanı sıra işkolumuzda bulanan liman, tersane, antrepo, ardiye ve deniz işçileri ile de işyeri komiteleri üzerinden örgütlülüğümüzü büyütüyoruz.

BEK FORUMU ÖNCÜ İŞÇİLERİ BİR ARAYA

BİRLEŞİK EMEK KOORDİNASYONU İLE BEK'İN KURULUŞ NEDENLERİNİ VE ÖNÜMÜZDEKİ DÖNEM SINIF MÜCADELESİNDE ÜSTLENDİĞİ GÖREVLERİ KONUŞTUK.

Neoliberal dönemdeki işçi hareketine dair genel bir değerlendirme nasıl yapılabilir?

Sermaye sınıfı ve onun desteklediği politikalar; özellikle işçi sınıfının tüm kurumsal araçlarını aşındıran ve zayıflatan neoliberal dönemde, toplumun ezilen kesimlerinin kendilerini ifade etme ve temsil etme haklarını sınıfsal, ideolojik, siyasal, sosyal, kültürel engeller üzerinden kullanılamaz hale getirmektedir. Kapitalist sistemin saldırılarına karşı emekçilerin elindeki en etkili araç; hala ve her zaman işçi sınıfı siyasetidir. Sosyalizm ideali etkisizleştikçe Türkiye'de, işçi sınıfı siyaseti politik ve örgütsel olarak zayıflamıştır. Sosyalist siyaseti yükseltmek, ancak emek hareketini yükselterek ve bu ikisinin birbirini beslemesini sağlayarak mümkün olacaktır. Dolayısıyla, işçi hareketi alanında da ideolojisi net kurumsallaşmış yapılara ihtiyaç vardır. Var olan sendikal merkezlerin durumu ortadadır. Bürokratikleşmiş sendikalar emekçileri güçsüzleştirmeye yönelik politikalar karşısında dur(a)mamaktadır. Bugün emekçilerin sermaye ve onun devleti karşısında güçlenmesi için işçiler; kapitalist sömürüyü sınırlamak üzere verdikleri mücadelelerde, sendikalar içinde ve dışında yan yana gelmeli, kendilerini ifade etmek ve savunmak için mevcut koşullar içerisinde en etkin örgütlenme mekanizmalarını bulmalı ve kullanmalıdır.

Birleşik Emek Koordinasyonu (BEK) hangi güncel ihtiyaçtan kaynaklanarak kuruldu?

BEK, ikili bir ihtiyacın sonucu olarak kurulmuştur. Türkiye işçi hareketi ve Türkiye'deki sosyalist siyasi akım, iki binli yılların ilerlemesiyle birlikte giderek artan oranda birbiriyle bağlantılı bir halde derinleşen iki sorun alanının pençesinde kıvranmaktadır. Bunlardan işçi hareketiyle ilgili olanı sendikalı işçi sayısının taşeronlaşma ve özelleştirmelerle daralırken, giderek daha bürokratik hale gelen işçi hareketinin genelini ilgilendiren meselelerde sessiz kalan zayıf bir sendikal liderliğin ortaya çıkmasıdır. Üstelik bu gelişme, Türkiye derin bir toplumsal dönüşümle işçileşir ve kentlileşirken gerçekleşmektedir. Diğer sorun alanı ise, sosyalist siyasetin giderek artan oranda bir kimlik siyasetine dönüşmesidir. Buradan kasıt toplumsal cinsiyet ya da etnik aidiyetler benzeri sorun alanlarının fazlaca önemsenmesi değildir, bizzat "solculuğun" kendisinin proletarya devrimciliğiyle ilintisiz bir kimliğe dönüşmesi ve bu kimliğin yaşam tarzı siyasetinin sosyalizm hatta devrimcilik diye pazarlanmasıdır. Bunun sonucunda, Türkiye solu işçi hareketiyle mesafelenmiş ve birinci şıkta belirttiğimiz sendikal harekete dair sorunlar ne yazık ki bir kısım sol teşkilatları da içine alan büyük bir çürüme yaratmıştır. BEK bu çürümeyle mücadele amacındadır.

Birleşik Emek Koordinasyonu fikri nasıl ortaya çıktı?

Aslına bakılırsa bir süredir, özellikle bazı sendikalarda, bürokratikleşmeye karşı mücadeleler bizzat sosyalist gelenekten gelen militanlar tarafından yürütülüyor. Bunun yanı sıra, özellikle sendikalaşmamış işyerlerinde, organize sanayi bölgelerinde, toplu sözleşme hakkı olmayan sendikaların örgütlendiği işyerlerinde irili ufaklı direnişler büyük oranda yaygınlaşmıştır. Fakat esas uyan borusunu kuşkusuz "Metal Fırtına" çaldı. "Solcular" içinde olmadığından belki artık üzerinden on yıl geçen TEKEL Direnişi kadar bahsi geçmese de; gözü, kulağı ve beyni işçi hareketinde olan sosyalist ve devrimci militanlar "Metal Fırtına"dan sonra, bu böyle gitmezi iliklerine kadar hissetmeye başladı. Dev Maden Sen ve Güvenlik Sen'deki rezaletler bardağı taşıran damla oldu. Tüm bu gelişmeler karşısında benzer hissiyatta olan ve kimi direniş ve mücadelelerde aynı safta yer alan militanların içinde yer aldığı teşkilatların bir araya gelmesiyle oluşan bir topluluk; nihai ve esas çözümün teşkilatların değil, işçilerin bir araya gelmesi olduğu noktasında uzlaşınca ve bu amaçla uzun erimli bir inşa faaliyetinde bulunmak ve bunun sonucunda işçi meclisleri kurmak için kavilleşince BEK için adım atılması da mümkün hale geldi.

Birleşik Emek Koordinasyonu Forumu kimleri bir araya getirdi?

Forum çağrısı son dönemde direnişlerde bulunan ya da sendika bürokrasilerine karşı mücadele eden öncü işçileri büyük oranda bir araya getirdi. Katılanların büyük çoğunluğu her iki mücadele başlığında da öne çıkmış ve devrimcilerle az ya da çok yakınlığı olan işçilerdi. Bunların yanı sıra çoğu geçmişte, pek azı da halen sendikalarda çalışmış uzman ve örgütçülerden ve de emek dostu bilim insanlarından, yakın geçmişte olan bitenden rahatsız olup biraz kendini çeken isimlerden de katılıma şahit olduk. Açıkçası, son yıllarda

GETİRDİ

pek tanık olmadığımız türden bir coşku ve sınıf karakterinde olan bir birleşimdi. Daha ziyade, mavi yaka ağırlıklı bir katılım vardı.

Birleşik Emek Koordinasyonu nasıl bir işleyiş sistemi öngörüyor?

BEK'in esas amacı; işçi meclislerini sanayi havzalarında ve/veya işkolu düzeyinde inşa etmek. Fakat bu amaçla, öncelikle güçlü bir sendikal siyasal odak oluşturulması gerektiğini de biliyoruz. Bu bakımdan forumda geniş bir yürütme oluşturma çağrısı yapıldı ve bu yürütmenin ilk toplantısında kimi çalışma grupları oluşturuldu ve bir aylığına görev yapacak bir Sekreterya da belirlendi. Yürütme, her ay toplanacak yönelim ve faaliyet programı belirleyecek ve rotasyona dayalı olarak Sekreteya'yı seçecek. Bunun yanı sıra, sosyal medya ve diğer dijital iletişim araçları da doğal olarak işleyişte kullanılıyor. İzmir ve Ankara başta olmak üzere diğer büyük şehirlerde de benzeri toplantılar yapılması hedefleniyor. İstanbul dışında çeşitli yerellerde BEK ile ilişkili öncü işçiler var, bir süreç içinde buralarda da işçi meclisleri inşa edilecek.

Birleşik Emek Koordinasyonu neden İşçi Meclisleri inşasına bu kadar temel bir önem veriyor?

Birleşik Emek Koordinasyonu emek hareketinin belirli ilkeler etrafında merkezi düzeyde ortaklaşması ve işçilerin dolaylı, temsili örgütlenmeler yerine söz ve karar hakkının doğrudan işçilere ait olduğu işçi meclisleri etrafında örgütlenebilmesinin önünün açılmasının işçi hareketinin içinde olduğu krizin aşılma yolu olabileceğini öngörüyor. İşçi sınıfı içerisinde meclislerin kurulması, meclisin içerik bakımından işçi sınıfının sermayeden sadece iktisadi ve toplumsal değil, aynı zamanda siyasal ve ideolojik olarak bağımsızlaşmasını öngören bir özyönetim modeli olması nedeniyle önerilmektedir. Meclis modeli en başta iş yeri, sektör, havza, mahalle, il, ülke geneli gibi düzeylerde örgütlenerek işçilere ortak talepler etrafında birleşebilecekleri bir zemin sunar. Böylelikle meclis; içerisinde örgütlenen işçilerin eylem ve faaliyetlerini mekânsal ve sektörel olarak eşgüdümlü, dayanıklı ve sürekli kılmak gibi bir işlev görür. Bu, sendikal siyasetin işveren ve devletle pazarlık yapılan yönetim kademesinde değil de, emek ve sömürü sürecinin bizzat yaşandığı alanlarda oluşmasına yol açacaktır. Bu, işçi demokrasisi kavramına da hayatiyet ve gerçeklik kazandırarak solun içine yuvarlandığı yaşam tarzı siyasetini de dağıtılmasına katkı yapacaktır.

BEK'in düzenlediği "Taşeron yasası güven mi, güvencesizlik mi? Hangi haklara sahibiz?" konulu etkinlik İSİG Meclisi üyesi Ertuğrul Bilir, Av. Pınar Dinç ve Av. Murat Özveri'nin katılımıyla 17 Şubat Cumartesi Pir Sultan Abdal Kültür Derneği Ataşehir Şubesi'nde gerçekleşti. Toplantıya taşeron işçiler yoğun ilgi gösterdi.

DİRENİŞÇİLERDEN ÖĞREN, SEN DE ÖRGÜTLEN!

Metal İşçileri Kazandı
Tüm İşçiler Kazanabilir

Dr. Hakan Koçak ve Kocaeli İSİG Meclisinin Katılımıyla

METAL İŞÇİLERİ FORUMU

25 Şubat Pazar
13:00 - 17:00

Gebze Kültür Merkezi Kardelen Nikah Salonu
Hacı Halil Mah. Atatürk Cad. No:8 GEBZE

DEVRİMCİLİĞİN KURUCU GÜCÜ OLARAK KOMİTECİLER -2

Fransız Filozof Alain Badiou, Küçük Panteon kitabında yer verdiği filozoflardan biri olan Cavailles'la ilgili "Spinoza ekolünden Cavailles, bilgiyi öznesizleştirmek istiyordu. Aynı şekilde direniş hareketini de ben'e hiçbir başvurunun sınırlandıramayacağı, önüne geçilemez bir 'gereklilik' olarak gördü." sözlerini sarf etmişti. Nitekim Cavailles, 1943'te şöyle diyordu: "Ben bir Spinozacıyım ve bence 'gerekliliği' her yerde görebiliriz. Matematikçilerin mantıksal çıkarımları gereklidir. Yürüttüğümüz bu mücadele de gereklidir." Matematik Felsefecisi Filozof Cavailles, direnişin en aşırı biçimlerini uyguladı. Nazi Deniz Kuvvetleri'nin Lorient'deki denizaltı üssüne ateşçi kıyafetiyle girdi ve bu işi, tıpkı bilim yapar gibi ölümün doğal ve nötr bir sonuçtan öte bir şey olmadığı, doğal bir sebatla yaptı. Nitekim, Spinoza "Özgür insanın, ölümden daha az düşündüğü hiçbir şey yoktur. Onun bilgeliği; ölüm değil, yaşam üzerine tefekkürdür." der.

Kapitalist emperyalist sistem ve işbirlikçi devletlerin geliştirdikleri faşist-gerici rejimlerin savaş ve sömürü politikalarına karşı devrimci siyaset; yaşam üzerine tefekkür olarak işçilerin, halkların yegâne ihtiyacı biçiminde kendini bir bilimsel kesinlikle dayatırken Cavailles'in de yoldaşları olarak Komiteciler, sorumluluklarını hakikatin ışığıyla sürekli donanarak kesintisizce ve korkusuzca üstleniyorlar. Komiteciler, devrimci bir hareket yaratma iradesini bu coğrafyanın gördüğü en krizli dönemlerden birinde, savaşın ülkemizi ve Ortadoğu'yu yeniden dolaştığı bir konjonktürün içinde ortaya koyuyor. Devrimci siyaset; tam da bu krizli ortama devrimci müdahalede bulunabildiği, işçi sınıfı ve ezilenlerin kurtuluşu doğrultusunda adımlarını geliştirebildiği oranda devrimciliğin geçerliliğini yeniden kanıtlayacaktır. 2003 sonrasındaki gibi dönemlerde, Avrupa Birliği kriterlerinin esas alındığı nispi bir "demokratik" ortamda devrimci siyasetin kendine yer bulması ve gelişmesi daha zordu, zorluydu. Burjuva liberal, sol liberal tahakkümün bütün bir solu kuşattığı ortamda devrimcilik arkaik şeyler savunan kötümserlikle itham ediliyordu. Kriz dönemleri, devrimciliğin dönemleridir. Krize devrimci siyasetle müdahale; krizin emekçiler, ezilen halklar lehine derinleştirilmesini içerir. Derinleştirme çabası ise cesaretin, kararlılığın, umudun, özgür insanın heyecanının, canlılığının, sıcaklığının halka taşınmasını şart koşar. Mao'nun "Gök kubbenin altında muazzam bir karmaşa var. Vaziyet harika." sözü kaos, kriz ne kadar büyürse büyüsün, AKP-Saray Rejimi'nin saldırganlığı ne kadar artarsa artsın karşısında daima tereddütsüz, korkusuz duracak, mücadeleyi her koşulda büyütecek devrimci bir aklın varlığını duyurur: Biz, zalimlerin Saray Rejimini yıkacağız.

Umudun taşıyıcısı olan Komiteciler; işçilerin, halkın, gençliğin, kadınların yaşadığı her tür devlet, sermaye, Saray Rejimi kökenli saldırısına karşı kararlı bir tavrın sahipleri olmalıdır. Komiteciler; bir gün kendiliğinden gelişecek bir halk ya da sınıf ayaklanmasına göre değil, sınıf ve halk savaşı gerçekliğine, sabrına göre uzun süreli görevlerle hazırlıklarını yapan ve mücadeleyi yürüten, planlayan insanlardır. Bir yandan mahallesindeki kentsel dönüşüme karşı verilen mücadelede halkın ihtiyaç duyduğu bilgi ve uzmanlığı halka taşıyan olurken, diğer yandan mücadelenin, örgütlenmenin üşenmeyen hizmetkarı olmalıdır. Bir yandan mahallenin uyuşturucudan, faşistlerden temizlenmesine; diğer yandan gençliğin, halkın bilimle, felsefeyle, sanatla, sporla, müzikle tanışmasında ya da bunlarla donatılmasında pozisyon alan olmalıdır. Ülke ve dünyanın gündemlerini halka en açık haliyle taşırken halkın yaşama ve çalışma alanlarındaki sorunlarının çözümü için kendi örgütlenmelerini yaratmasının, oluşturmasının teşvikkarı ve hizmetkarı olmalıdır. İşçilerin, emekçi halkın, gençliğin sermaye, devlet ve Saray Rejimi'nin baskı, sömürü ve talan politikalarına karşı hak arama ya da itirazlarını sosyalizmin özgürlükçü ve eşitlikçi bir mücadele programıyla buluşturmalıyız. Bu program işçi sınıfı ve emekçi halkın kendi iktidar seçeneğini oluşturmayı hedefler. İktidarı almaya yönelik sosyalizm gibi temel bir hedeften yoksun her talep mücadelesi, kısmi ve eksik birikimlerle ve çoğunlukla egemenlerin ideolojik hegemonyasını pekiştiren sonuçlar üretir. Komiteciler, ortalıkta iktidar mücadelesi olmazsa olmaz diye dolanan meczuplar değil, halkın iktidarı almaya yönelik arzusunu fikri ve pratik olarak halkın eyleminin oluşum ve karar süreçlerinde, mücadelenin tüm safhalarında kendi kendini yönetmekle elde edilen olumlu sonuçları öne çıkartarak, onu tarihselleştiren devrim yaratıcılarıdır.

Bugün, AKP'nin Genel Başkanı'nı mitleştirerek inşa edilen faşist Saray Rejimi, Türkiye Oligarşisi'nin desteğine, bu desteğin sağlamlığı ve sürekliliği tartışması bir yana, sahiptir. Sonuçta oligarşinin tayin edici merkezi tekelci sermaye, demokrasi kırıntılarının bile rafa kaldırılmasından ziyade kârına bakar. Kentsel dönüşüm politikalarıyla kentsel rant, yerli ve yabancı tekellere devredildi. Neo-liberal enerji politikaları doğrultusunda ülkemizin nehirleri, ırmakları, dereleri, rüzgârı yerli yabancı tekellere peşkeş çekildi. Halkın tepkisi, direnişi devam ediyor. Tarım son 38 yılda zorlanan göçler, yoksullaştırma siyasetiyle dışa bağımlı hale getirildi. Yerli tarım büyük oranda yerli, yabancı sermaye gruplarının kontrolü altına alındı. Halkın kendini yakarak, yaralayarak, intihar ederek kendiliğinden biçimlerle ortaya koyduğu Geçinemiyoruz isyanlarının kökeni buradaki birikimlere de dayanıyor. İşçiler, ucuz iş gücü olarak yerli, yabancı sermaye gruplarının sömürü dişlilerinde ömürlerini törpülüyorlar, sakat kalıyor, tek tek ya da onar yüzer iş cinayetlerine kurban gidiyorlar. İşsizlik oranları durmadan yükseliyor. Grevlere, sendikal örgütlenmeye devlet ve Saray Rejimi'nin saldırıları; sarı, yandaş sendikacılığın yaygınlaştırılması son sürat devam ediyor. Devlet ve rejim saldırıları sürerken işçiler teslim olmuyor; 2015 yılından bu yana artan oranda, kesintisiz işçi direnişleri devam ediyor. Komiteciler'in de temel yığınak alanlarından biri, sömürü politikalarına karşı örgütlenme ve direniş alanıdır. Eğitim, sağlık, ulaşım alanları tümüyle özel sektöre hava edildi, devletin bu alandaki kurumlarının mantığı da özelleştirildi. Üniversiteler doğrudan ser-

maye ve siyaset hizmetkarı kurumları olarak dönüştürüldü. Sömürü sürecine beyaz ya da mavi yakalı eleman yetiştirmek dışında akademik ya da bilimsel hedefleri olmayan vasat mekanizmalar olarak üniversiteler büyük oranda Saray Rejimi tarafından teslim alınmış durumda. Ancak üç beş üniversite, üç beş akademisyen bile olsa direnenlerin varlığı kritik önemde. Gezi İsyanı'ndan sonra gençliğin sağ-sol tüm siyaset alanından çekildiğini söyleyebiliriz. Bu söylemin ardı şöyle dolar: Gençlik düzen içi, reformist siyasetin paslı program ve söyleminden uzaklaşmayı, bilinçli olarak tercih etmiştir. Gezi İsyanı'nda gençlik yenilmemiş; bu paslı programlar, tarzlar mutlak yenilmiştir.

Devrimci siyasetin temel örgütsel hedeflerinden birini, gençliğin devrimci eyleminin birliğini yaratmak olarak tanımlıyoruz. Bu ise gençliğin özgürleşme süreçlerini, eylemlerini ülkenin özgürleşme süreçleriyle buluşturacak maharetteki devrimci mücadele programını ortaya koyarak olur. Gençlik savaş istemiyor, sömürü istemiyor, faşizme, emperyalizme karşı çıkıyor. Ekolojist bir tutumla doğaya sahip çıkıyor. Halkların kendi kaderlerini kendi istedikleri gibi tayin etmek dışındaki savaşçı, katliamcı yaklaşımların çağ-dışılığını, gericiliğini görüyor. Irkçılığa, şovenizme mesafeleniyor. Bilimle, felsefeyle, sanatla, müzikle, toplumsal cinsiyetle daha fazla ilgileniyor. Afrin'i, Saray Rejiminin seçim propagandası olarak görüyor. Afrin'den ülkemize dönük işgal öncesi herhangi bir tehdit olmadığını biliyor. Yüzlerce yıldır Kürt halkının dört egemen devlet altında statüsüz yaşamaya mahkûm edildiğini görüyor. Kürt halkının statü sahibi olmasını ülkenin bölünmesi olarak görmüyor. Afrin'de Saray Rejimi'nin işgalci konumda olduğunu görüyor. ÖSO vari IŞİD, Nusra artığı faşist gerici yapılarla Suriye halklarının geleceğinin karartılmaya çalışıldığını görüyor. Esad'ın despotik karakterine itiraz etmenin yeri ve zamanının şimdiye dair olmadığını esas olarak Suriye'yi yağmalamaya çalışan devletlerin ve IŞİD, Nusra, ÖSO gibi gerici faşist yapılanmaların tehdit unsuru olduğunu görüyor. Çünkü burjuva devletlerin bile halkların statü taleplerini dünyanın her tarafında burjuva meşreplerle de olsa bir "şekilde" bölünmeden, dağılmadan çözdüğünü görüyor. Gençlik dünyanın küçüldüğünün en farkında olan, başka ülkelerle o ya da bu şekilde münasebeti en yoğun olan toplum kesimi. Bu aynı zamanda enternasyonalist direnişe ve örgütlenmeye de daha sahicilik kazandıran bir olgudur.

Komiteciler'in bayrağını temsil eden Gençlik Komiteleri; Saray Rejimi'nin faşist, gerici politikalarla liseleri, üniversiteleri, mahalleleri, fabrikaları, kentleri, işçi sınıfı ve emekçi halkın geleceğini Türkiye Oligarşisi'nin çıkarları doğrultusunda şiddet ve baskı yoluyla ipotek altına alması karşısında ülkenin her bir biriminde işçi sınıfı ve emekçi halkın birleşik devrimci eylem zeminlerini yaratarak dikilecektir. Bu bağlamda geçen seçimlerde İstanbul'da geliştirilen Hayırdan Sonra, İzmir'de geliştirilen Tabii ki Hayır kampanyalarının tarzı üzerine düşünmeli; değişik toplumsal örgütlenme, mücadele düzeylerinde yeniden üretmenin yoluna koyulmalıyız. Yine Saray Rejimi'nin KHK'larla işinden, geleceğinden ettiği yüzbinlerce insanın, grevleri yasaklanan yüzbinlerce işçinin, imam hatipleştirilen eğitimin, hapishaneye dönüştürülen liselerin, üniversitelerin, özellikle sosyal medya paylaşımları dayanak yapılarak Cumhurbaşkanlığı'na hakaret edildiği ya da savaşa karşı çıkıldığı üzerinden yaygınlaştırılan faşist soruşturmaların, tutuklanmaların, HDP eş genel başkanları ve vekillerinin esir alınmasının, HDP belediyelerine kayyımla atanarak halk iradesinin gasp edilmesinin karşısına İzmir'de geliştirilen Hayır Tutuklanamaz gibi birleşik mücadele düzlemleri geliştirerek çıkmalıyız. Komiteciler; her zeminde birleşik mücadelelerin hareketlerini, meclislerini yaratmayı esas edinir. Birleşik gençlik, kadın, işçi, ekoloji, kent ve halk hareketlerinin; örgütlenmelerinin, mücadelelerinin genel çıkarları, genel gelişimi Komite-ci'nin esasıdır. Kendi örgütsel ihtiyacını, bakışını bu hareketlerin birleşik gelişiminin önüne koymaz, Komiteci. Kendi adının, imzasının vurgulanmamasını dert etmez; içeriği, tarzı, birleşik davranışı, birleşik sözü, ortak bayrağı, ilkeyi, programı önemser.

Son olarak; kendini yıkacak herhangi bir güç bulunmadığı için ayakta duran Saray Rejimi'ni yıkacak olan gücü şekillendirme görevi Komiteciler'in güncel görevler listesinin en başında bulunur.

Patronların saray düzenini yıkacağız. Yoksulların iktidarını kuracağız.

EĞİTİMİN ALTERNATİF ÜRETİMİ: KENT ENSTİTÜSÜ

BİZ KOMİTECİLER, DEVRİMCİLERİN HER ALANDA KENDİ ALTERNATİFİNİ YARATMA ZORUNLULUĞUNUN BİLİNCİNDE OLARAK İNSANLIĞI TEKTİPLEŞTİRME GAYRETİ İÇİNDE OLAN KAPİTALİZM VE ONUN KONTROLÜ ALTINDA TUTTUĞU EĞİTİM SİSTEMİNE KARŞI KENDİ ALANLARIMIZI AÇMA YOLUNDAYIZ.

Bütün devletler, toplumları yönetebilmek için 'zor' gücünün yanında, 'rıza' da üretmek zorundadır. Kapitalizm öncesi devletlerde, yönetmek için çoğunlukla zor gücü kullanılırken, rıza üretimi için inanç mekanizmaları kullanılırdı. Kapitalizm çağında ise devletler, zor mekanizmalarının yanında rızayı üretmek için yeni mekanizmalar yaratmış, bazılarının da konumunu ve işleyişini değiştirmiştir. Çünkü diğer yönetim biçimlerinin aksine dolaylı bir siyasal iktidar oluşturmuştur. Burada değişime uğrayan en önemli mekanizmalar: Eğitim ve inanç mekanizmalarıdır. İnanç mekanizması; kapitalizm öncesi dönemlerde en önemli rıza üretim mekanizması iken, kapitalist dönemde hâkim sınıf olan burjuvazi, bunu kendi kontrolü altına almak için mücadele etmiş ve toplum üzerindeki etkisini kısmen kırmıştır. Onun yerine aile ve eğitim kurumlarını koymuştur. İnanç mekanizması yerine koyulan aile ve eğitim mekanizması, böylece toplumun yeniden üretimini sağlamıştır. Yeni eğitim mekanizması, bir yandan burjuvazi için fabrikalarda çalışacak insanlar yetiştirirken diğer yandan sistemin ilerleyip, gelişebilmesi için yeni bilgi üretim imkânları yaratmıştır. Böylece genellikle hayatta kalmak için gerekli şeylerin öğrenilmesi ve bunların yeniden üretilmesi üzerinden şekillenen, özel bir zaman ayrılmadan gündelik yaşantının içinde gerçekleştirilen eğitim; yiyecek ve suyun nereden bulunacağı, avcılardan nasıl kaçılabileceği gibi temel ihtiyaçlardan ibaretken, üretim ilişkilerinin değişimi ile şekil değiştirmiştir.

Bilgi üretim süreci; sınıflı toplumların ortaya çıkışı, yani üretim ilişkilerinin değişimi ile bu doğrultuda şekillenmeye başlamıştır. Devletin oluşmasıyla birlikte bilginin nasıl ve ne için üretilmesi gerektiği ve gelecek nesillere aktarılması artık, devlet ve iktidar sahiplerinin kontrolüne geçmiştir. İktidarla çelişen ya da bununla çatışma içerisinde olan bilgi yok edilmiş, saklanmış ya da yasaklanmıştır. Tarihin gelişim süreci içerisinde toplumsal çatışmalarda güç sağlayan bilgi birikimi, bu sürecin sonrasında genelde eğitim sisteminin içeriğini ve biçimini oluşturmuştur. Bundan dolayı eğitim, öncelikle hâkim sınıfın bireylerinin kullanımına sunulmuştur. Eğitim; saraylarda kralların çocuklarına ve saray erkânına, feodal dönemde zengin toprak sahiplerine ve feodal beylerin kullanımındadır. Günümüze yaklaştıkça, toplumsal çatışmalar ve gelişmeler ile devlet mekanizmalarının genişlemesi ve bu alanlarda çalışacak insan ihtiyacının doğması, eğitim mekanizmasını daha alt sınıflarda yaygınlaştırmıştır. Modern devletin oluşması yeni bir eğitim düzeninin de oluşmasını gerektirmiş ve toplumun sürekli kapitalizm ile bağlarını güçlendirmeye odaklanmıştır.

Kapitalizmin küreselleşmesiyle birlikte emperyalizm dönemine girildiğinden bu yana eğitim mekanizmasının en yüksek noktası olan üniversiteler, adım adım bilgi üretme özelliklerini kaybetmişlerdir. Bizim gibi ülkelerde üniversiteler ancak emperyalist ülkelerde geliştirilen bilimsel bilginin teknik bilgiye dönüştürülmesine aracılık eder hale gelmiştir. Günü-

müzde bilgi iki farklı özne tarafından üretilmektedir. Bunlardan birincisi küresel şirketlerin ar-ge bölümleri, ikincisi ise düzenden bağımsız düşünen ve çalışanlar tarafındandır. Diğer bilgi üretim süreçlerinde olduğu gibi düzenden bağımsız düşünen ve çalışanlar tarafından üretilen bilgi, ancak toplum içerisindeki çatışmalarda devrimci bir hareket ile bütünleştiği oranda bir güç olabilir ve devrimci bir dönüşüme, hakikat arayışına ancak böyle katkı sunabilir.

Biz komiteciler, devrimcilerin her alanda kendi alternatifini yaratma zorunluluğunun bilincinde olarak insanlığı tektipleştirme gayreti içinde olan kapitalizm ve onun kontrolü altında tuttuğu eğitim sistemine karşı kendi alanlarımızı açma yolundayız. Sistem içinde var olan iktidar sağlamlaştırma kaynağı olarak öğretmen-öğrenci hiyerarşisinin sebep olduğu bir ortamda gençliğin, yalnızca "eğitilen" konuma düşürüldüğü, sorgulamaktan ve üretmekten yoksun diploma sahipleri olarak piyasaya katıldığı günümüzde kendisini bir özne olarak var etmesinin ne denli zor olduğunun farkındayız. İlkokuldan, liseye ve sonrasında üniversiteye kadar uzanan bu uçsuz bucaksız rekabet arenasına, çoğu zaman maddi gücünün istenilen yeterliliğe erişmesinde başat rol oynadığını ve kendi iradesinin hiçe sayıldığı sınav tercihlerine hapsedildiğinin görüyoruz.

Bütün bu hapsedilmişlik içinde olan gençliğin tek çıkış yolu ise bilginin, sadece sayfalar arasında ve akademide arandığı iktidarı karşısında; bağımsız bir bilgi üretim sürecinin gerçekleşmesi ile birlikte devam edecek olan eylemliliklerdir. Bilerek eylemek, bildiklerimiz ile tartışmak ve kendi yolumuzu açmak için siyasal iktidarın kurumları karşısında önümüze ezber sözlerin değil, özgür düşüncenin tartışıldığı bağımsız atölye çalışmalarını koyuyor ve ortak dil oluşturuyoruz. Bu anlamda eksiklerimiz yalnızca birer "kusur" değil, aynı zamanda eylemimizi kendimizin belirleyeceği fırsatlardır.

Atölye çalışmalarını gerçekleştirirken öznelerin gençlik olduğu; başkalarının değil, bizim taleplerimiz ve ihtiyaçlarımız ile oluşacak bir süreci ön görüyor, gençlik mücadelesinin merkezi olan üniversitelerin KHK'ler ile boşatılmasına karşı KHK'li hocalarımız ile bulunduğu alanı uzmanlaşmak için değil, üretmek için bir araç olarak görenler ile dayanışma içinde var oluyoruz. Siyasal iktidarın baskı ve yıldırma politikaları karşısında üniversiteleri geri almak adına bütün bir gençliği, farklı bir yolu, kendi yolumuzu yaratmaya çağırıyoruz.

KADINLARIN VAROLMA MÜCADELESİ SÜRÜYOR:

8 MART'TA SOKAKLAR BİZİM!

Patriyarkanın doğuşuyla başlayan kadınların başkaldırı hareketleri Fransız Devrimi'yle eş süreçlerde örgütlü ve sürekli bir hal almaya başlamış, yoğun olarak 19. yüzyılın büyük devrimler çağına rastlamıştır. Buna karşılık kadınlar sadece toplumsal hareketlerin yükseldiği dönemlerde değil, toplumsal olayların durulduğu, muhalif hareketlerin, partilerin ve örgütlerin geri çekildiği baskı yıllarında bile kurdukları ağlarla, yaptıkları direnişlerle, düzenledikleri eylemlerle mücadele etmekten bir an olsun vazgeçmemişlerdir. Tarih boyunca düzenin karşısında dikilen, kendisine biçilen gömleği giymeyi reddeden her kadın, erkek egemen devletin hapishanelerinde taciz, tecavüz, tehdit ve şiddet gibi çok ağır işkencelere maruz kalmıştır. Lâkin tüm bu baskı ve zorbalıklar onları sindirmek bir yana, günbegün daha da güçlendirmiştir.

19. yüzyılın sonlarında, şimdi bizlere çok basit görünen, oy hakkı elde edebilmek için kadınlar tutsak düşmüş, en ağır işkenceler karşısında açlık grevleri başlatmışlardır. Bu kararlı mücadelenin sonunda yoksul, zengin, siyah, beyaz toplumun her kesiminden kadın; demokrasi ve eşitlik yalanlarını yırtıp atmış, o güne kadar ki en somut politik kazanımlarını elde etmiştir. Kadınların oy hakkı mücadelesi, daha sonraki dönemlerde toplumsal ve siyasi alanda gerçekleştirdikleri kitlesel kazanımlarının da öncüsü olmuştur.

Günümüzde ise modern kapitalist devletler, liberal özgürlük anlayışlarıyla göz boyamaya çalışırken Kürdistan, Suriye ve Filistin gibi Ortadoğu ülkeleri emperyalist hesaplar uğruna kan gölüne çevirilmiş ve yine bunun bedelini de en ağır şekilde ödeyenler kadınlar olmuştur. Savaşın sürdüğü bölgelerde kadınlar köle pazarlarında satılmış, kaçabilen kadınlar ise ya bilmedikleri bir ülkede bilmedikleri insanlarla evlenmiş/evlenmek zorunda kalmış ya da merdivenaltı atölyelerde köleliğin bir başka haliyle tanışmıştır. Hem göçmen, hem kadın hem de işçi derken emekleri gitgide görünmez olmuştur. Göçmen kadınların karşı karşıya bırakıldıkları bu zulme yine kadınlar karşı çıkıyor, kadın kadının yurdu oluyor, evi oluyor, ailesi olmuştur, olmaktadır. İşgalcilere karşı en önde yine kadınlar savaşmakta, kadınlar savaştıkça topraklarında yeniden güneş doğmaktadır.

Sermayenin "görünmez eli"yle toplumsal alanı kendi çıkarlarına göre şekillendirmeye çalıştığı her anda, ilk önce kadınlar hedef alınmaktadır. Çeşitli yasalar, gelenekler ve boyunduruklarla kadın araçsallaştırılarak kapitalizmin önüne atılmakta ve böylece patriyarkayı günden güne daha da beslemektedir. Patriyarka olarak kavramsallaştırılan tahakkümü yeniden üreten kapitalist sistemin vahşeti, baskıyı değişik biçimlerde deneyimleyenler tarafından hissedilmektedir. Sokak arasında, tekstil atölyesinde, tarlada, plazada, otobüste ve evde her gün, her saat, binlerce kadına taciz, şiddet ve sömürünün türlü şekilleri erkek egemen devlet ve onun aygıtları tarafından uygulanmaktadır. Kadını zayıflatmak adına ona atfedilen toplumsal cinsiyet rollerine rağmen önce babasına, erkek kardeşine ardından sevgilisine, kocasına, patronuna, hayatına giren tüm erkek zihniyetine sahip olanlara karşı kendi öz barikatlarını kurmakta ve bazen evinde bazense alanlarda mücadelesini sürdürmektedir. Ancak direnişi asla bitmez. Bir kez direnişe geçtiğinde, bu mücadeleyi erkek egemen zihniyetin hakim olduğu hayatının tüm alanlarında sürdürür. Tek bir kadına yapılan bir saldırı tüm kadınlara karşı yapılmış sayılmalıdır. KHK ile ihraç edildiği için bugün, direnen onlarca kadına yapılan yasal zemine oturtulmuş devlet ve polis saldırısı hepimize karşı yapılmış bir saldırıdır. Kendisine tecavüz eden erkeği öldürdüğü için patriyarkanın erkek egemen devleti tarafından müebbet hapis ile Nevin'e yapılan saldırı hepimize yapılmış bir saldırıdır. LGBTİ+ haklarından yararlanamadığı için ölüm orucuna giren tutsak Diren Coşkun'a yapılan saldırı hepimize yapılmış bir saldırıdır. Tüm bunlar, bize yapılan saldırılara karşı birlikte mücadele vermemiz gerektiğini fısıldamaktadır.

Bütün kadınları ezilmişliğimizi fark etmeye, ezilmişliğimize karşı tavır almaya, dayanışmaya, örgütlenip çıkarlarımız için mücadele etmeye ve tarihsel süreçte kadınların kazanımlarından biri olan 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde birlik olmaya çağırıyoruz.

"SOL, KENDİNİ AŞARAK YENİLENMELİ VE EKOLOJİ MÜCADELESİNE TÜM GÖVDESİYLE AĞIRLIĞINI KOYMALI"

TÜRKİYE'DE UZUN YILLARDIR EKOLOJİ MÜCADELESİNDE, "SUDAN SEBEPLER" (İLETİŞİM YAYINLARI) VE "EKOLOJİ ALMANAĞI" (YENİ İNSAN YAYINLARI) KİTAPLARININ EDİTÖRLERİNDEN; AYNI ZAMANDA CERATTEPE DİRENİŞİ BAŞTA OLMAK ÜZERE BİRÇOK ÇEVRE DİRENİŞİNDE PRATİK MÜCADELE YÜRÜTEN, DOĞA VE YAŞAM SAVUNUCUSU CEMİL AKSU İLE EKOLOJİ KRİZİ VE MÜCADELESİNİN POLİTİK BAĞLAMLARINI KONUŞTUK.

Günümüz kapitalist toplumunda yaşanan ekolojik krizlerin kökeni ve ulaştığı boyutlara ilişkin değerlendirmeniz nedir?

Ekolojik kriz tartışmalarında, krizden tam olarak ne kastedildiği önem taşıyor. Bugün dünyada esas olarak ekolojik kriz tartışmaları, iklim krizi üzerine yoğunlaşmakta ve diğer bütün çevre sorunları buna bağlı olarak ele alınmaktadır. Tartışmanın bu bağlamında haklılık payı olduğu görülüyor. Çünkü iklim krizi; hem insan türünün büyük bir kısmı için temiz ve güvenli gıdaya erişim sorunu, hem temiz içilebilir suya erişim sorunu hem de büyük oranda bitki ve hayvan türlerinin yok olma riskiyle karşı karşıya kalınması nedenleriyle çok önemli bir sorundur.

Doğa, bilinen insanlık tarihi boyunca hep bir kaynak olarak görüldü. İnsanlar, doğa kaynaklarını kullanarak var oldular, yaşadılar, geliştiler... Ama doğanın hem insanlar hem de tüm canlılar için yaşam kaynağı olması ile kapitalist sanayileşmenin gelişimi ve küresel olarak hakim olmasıyla yaşananlar arasına belirgin bir fark koymak gerekir. Doğanın sadece insan türü için hammadde kaynağı olarak görülmesinin yakın bir geçmişi var, bu tarihin en başından beri olan bir durum değil. Bugün biz, toplumdaki eşitsizlikleri ya da hiyerarşileri doğalmış gibi gösteren kavramlarla doğaya bakmaya alışık olsak da; insanların doğayı kendileri gibi canlı bir varlık olarak gördükleri bir dönemi yaşadıklarını ve bugün de hala öyle gören insan topluluklarının olduğunu biliyoruz. Kapitalizmle beraber insanların doğadaki kaynakları kullanarak yaşamasının niteliksel bir değişiminden bahsetmek lazım, o da kapitalist üretim mantığının temelinde yatan ilke ile açıklanabilir. Marx'ın da çalışmalarında çok ayrıntılı ifade ettiği gibi kapitalist üretimin mantığındaki akıldışı bir kural olarak herkes bilinmeyen, sınırları belli olmayan bir piyasa için üretim yapar. Üreticiler aynı anda birbiriyle sürekli rekabet içerisinde üretimi gerçekleştirir. Okullarda kapitalist ideolojiyi anlatan

iktisat teorilerinde, doğadaki kaynakların kıt olduğu ve insanların ihtiyaçlarının sonsuz olduğu öğretilmek istenir. Dolayısıyla ekonomik ilişkiler de bu ilke üzerinden açıklanmaya çalışılır. İnsanların ihtiyaçlarının sonsuz olduğu ve doğanın olanaklarının kıt olduğu gerçekleri yansıtmıyor. Bunu görebilmek için derinlikli analitik izahatlara gerek yok. Bugün dünyada üretilen zenginliklerin haddi hesabı yok ama buna karşın milyonlarca insan temel gıda maddelerine, temiz içme suyuna ve sağlıklı yaşam koşullarına ulaşamadığı için açlıktan ve yoksulluktan ölüyor. Bir taraftan mevcut teknolojik gelişmeler, otomasyon ve bilgisayar sistemleri üzerinden Mars gibi çok uzak bir gezegende hayat kurma planları yapılırken; diğer taraftan kendi gezegenimiz Dünya'da, burada genelde Afrika örneği verilir ve Amerika ile karşılaştırılır fakat buna gerek kalmadan Amerika'da da diğer kapitalist gelişimini tamamlamış ülkelerde de binlerce, milyonlarca insan açlıktan ve yoksulluktan hayatlarını kaybediyor. Buna karşılık tıka basa dolu market ve alışveriş mağazaları görüyoruz. Ama aynı zamanda da açlıkla yoksullukla mücadele eden milyonlarca insanın haberlerini duyuyoruz. "Üretilenler insanların ihtiyaçlarına yetmiyor" savını kabul ederseniz, daha fazla ve daha hızlı üretim yapmak mecburiyetinde kalırsınız. Halbuki bugünkü yoksulluğun ya da ekonomik krizlerin sebebi dünyada yeterince zenginliğin, tüketim araçlarının, gıdanın olmaması değil, bilakis tüm bu zenginliklerin dünya nüfusunun yalnız yüzde birinin mülkiyetinde olması ile açıklanabilir. Kapitalistlerin daha fazla kâr edebilmesinin iki yolu mevcut: Biri doğa, diğeri insan emeği. Her ikisi de teknolojk gelişmelerde ve ilerlemelerde daha büyük oranlarda sömürüye maruz kalıyor. Asıl çelişkili ve akıl dışı olan durum budur.

Türkiye'de özellikle AKP iktidarıyla artan bir şekilde doğanın ranta ve talana açıldığı, yaşam savunucularının kriminalize edildiği süreçlerden geçiyoruz, bu konu hakkında neler söyleyebilirsiniz?

AKP, dünyadaki doğa kaynaklarının yeniden ve büyük oranda sömürgeleştirildiği koşullarda iktidara geldi ve kendi iktidarı açısından, kendisini iktidara getiren sermaye grupları ve bu gruplara ülkede yeni bir büyüme alanı yaratma açısından çok kritik bir tercih yaptı. Bu kritik tercih; ülke ekonomisinde inşaat ve enerji sektörlerinde yatırımlara odaklanan bir birikim modelini tercih etmesidir. Bu AKP'nin kendi başına akıl ettiği bir tercih değil, dünyadaki eğilimlerle paralel bir gelişmenin sonucudur. Bu kapsamda inşaat ve enerji yatırımları üzerinden bir kalkınma modeli tercihiyle aslında herkese ait olan ama hukuken devlete ait olan alanların bu şirketlere peşkeş çekilmesi durumuyla karşı karşıya kaldık. Örneğin, "kentsel dönüşüm" adı verilen uygulamarla kentteki müşterekler olarak ifade edilen, kentte yaşayan herkese ait olan ama hukuken devlete ait olan tüm parklar, bahçeler, ormanlık alanlar vs. inşaat şirketlerine açıldı. Kırsal kesimlerde de tüm vadiler, dereler vd. enerji yatırımları için bu şirketlere peşkeş çekildi. Bu bakir alanlar üzerinden doğanın yeniden sömürgeleştirilmesi şekliyle yeni bir büyüme olanağı yaratıldı. Bu şirketlere peşkeş çekmenin bu kadar geniş, yaygın bir şekilde yapılması, ister istemez buralarda yaşayan her bir yurttaşı büyük tedirginliğe sürükledi. Çünkü bu politika aynı zamanda insanların yerlerinden yurtlarından

Solun yarattığı birikim olmadan ekoloji hareketlerini anlamak mümkün değil. Mevcut sol partiler kapitalizmin yarattığı tahribatın farkındalar ama politika üretme, alanın özgünlüğüne uygun araç geliştirme konusunda yaratıcı değiller.

edilmesini öngören bir politika. Kentsel dönüşümlerde, kırlardaki maden, termik santral, nükleer santral ve HES projelerinin hepsinde belli bir nüfusun yerlerinden edilmesi söz konusu. Bu duruma karşı da insanlar kendi yaşam alanlarını savunma refleksiyle harekete geçti. Türkiye'de dünya ülkelerine örnek olabilecek bir yaşam savunuculuğu ve çevre direnişi hareketleri gelişti. Hükümet de tüm bu direniş hareketlerini, başından beri yeni sermaye birikim hamlelerinini tehlikeye düşüren hareketler olarak okudu ve bu direnişlerde yer alan her yaştan insanı yabancı ülkelerin ajanlığından vatan hainliğine kadar bir sürü konu ile suçladı. Çevre yasaları, AKP döneminde olduğu kadar hiçbir dönem bu denli değiştirilmedi. Mevcut yasalar neredeyse her yıl, birkaç kere elden geçirildi. İnsanların dava açma yoluyla kendilerini ilgilendiren konular hakkında söz söyleme hakları da ellerinden alındı. Bir dava açmak için bile binlerce liralık ücret ödenmesi

istenmeye başladı. Buna rağmen özellikle 2005'ten 2013'e kadar Türkiye'de çevre hareketi hızlı bir yükseliş yaşadı. Bu hareket insanlarda ciddi bir hak arama ve örgütlenme bilinci yarattı, medya olanaklarını kullanarak kendi sesini başka insanlara duyurma imkanı yarattı. Bu süreçte birçok platform kuruldu, kurulan platformlar arasında yatay örgütlenme gelişti. Ve belki de 12 Eylül öncesindeki politikleşmesiyle kıyaslanabilecek düzeyde demokratik bir bilinç yarattı. 2005'ten Gezi İsyanı'na kadarki süreçte meydana gelen ekoloji hareketlerinin siyasal bir birikim yarattığı söylenebilir. 1980 öncesinde daha çok sınıf hareketi üzerinden ve faşist saldırılara karşı savunma üzerinden demokratik bilinçlenme gelişmişti. Bu sefer daha yaygın bir şekilde kırlarda, kentlerde, Karadeniz gibi sağ iktidarların oy deposu olarak görülen yerlerde bile ekoloji hareketleri demokratik bilinçlenme yarattı. Bu bilinçlenmenin de en olgun meyvesini Gezi'de gördük.

Devrimci, sol, sosyalist örgütlerin ekolojik mücadele alanındaki konumlanışlarını nasıl görüyorsunuz ve neler öneriyorsunuz?

Ekoloji hareketlerine dair yapılan tüm çalışmalarda ekoloji platformlarının solun mevcut bünyesinin dışında gelişip serpildiğine dair vurgu yapılıyor sıklıkla. Ama bu kısmen doğru, kısmen yanlış. Çünkü ekoloji aktivistlerinin hemen hepsi solun içerisinden gelen insanlar. Dolayısıyla solun yarattığı birikim olmadan ekoloji hareketlerini anlamak mümkün değil. Mevcut sol partiler kapitalizmin yarattığı tahribatın farkındalar ama politika üretme, alanın özgünlüğüne uygun araç geliştirme konusunda yaratıcı değiller. Solcular, ekoloji hareketini arkadan takip etmeyi, kendi siyasetlerine eklemlemeyi ve hareketle aktivizm üzerinden bağ kurmayı denediler ama bu başarılı bir yöntem olmadı. Bilakis solun geleneksel, bürokratik ya da benmerkezli bütün müdahaleleri ekoloji hareketlerinde bir uyumsuzluk yarattı. Sosyalistlerin motivasyonu işçi sınıfının çıkarları doğrultusunda şekillendiği için ekolojik alandaki değişimleri geç algıladığı söylenebilir. Emek örgütlerinin hiçbirinde, DİSK'te bile ekoloji, çevre koşulları, çevre kirliliği üzerine somut bir çalışma yok. Örnek verecek olursak, Artvin'de maden işçileri bir grev süreci yaşıyor. Sol, klasik bir yaklaşımla grevdeki işçilerin çalışma haklarını, ekonomik haklarını savunur bir pozisyonda duruyor. Sosyalist bir hareketin içerisinde yer alan biri olarak da şunu söylemek durumundayım, Artvin'de maden işçilerin çıkarlarını savunduğumuzda doğanın çıkarlarına aykırı davranmış oluyoruz ve doğanın daha fazla tahrip etmek için işçilerin daha rahat çalışma koşullarını talep etmiş oluyoruz.

Sol, sosyalist siyasetlerin üzerinden atladağı birçok konuyu tartışarak netliğe kavuşturmalı, iktidarın belirlediği gündemler dışındaki ekoloji konularına ve mücadelesine tüm gövdesine, benliğiyle yerleşmeli. Siyasi partilerin programlarında çevre koşullarına ve ekoloji krizlerine dair vurgular olsa da parti politikalarının ne olduğuna dair çok tartışma, fikirsel olgunlaşma yok, sanayileşme ve kalkınmacılık anlayışıyla ciddi bir hesaplaşma yok. Bunlar sol açısından aşılması gereken konular. Solun sahip olduğu örgütsel politik deneyimle, ekoloji hareketlerinin yatay örgütlenme, medyayı kullanma, mevcut sağ-sol gibi siyasal aidiyetleri kaldırarak, herkesi etkileyen konular üzerinden yeni aidiyetler kurma gibi özelliklerinden istifade etmesi gerekir. Özgürlük meselesine yeni bir yaklaşım geliştirmek lazım; zamanımızı, mekanımızı, ilişkilerimizi, beynimizi, sermaye kültüründen, tüketim kültüründen olabildiğince, sürekli olarak, her gün koparmanın peşinde olmalıyız. Bunun pratikleri, araçları, örgütleri üzerine düşünmemiz lazım, dünyadakilerden öğrenmemiz lazım. Bu yapılmadığı sürece, solun Gezi'deki gençleri örgütleme şansı yok. Yapılar, bireyler, komünal-ekokojist ilişkiler kurarak kapitalist üretim ve tüketim mantığından arındırılmış mekansal ve ilişkisel alanlar yaratarak ekoloji mücadelesini yükseltmeli.

FIRTINA MERKEZİ "ORTADOĞU"

BUGÜNÜN GERÇEKLERİ İÇİNDE AYAKTA KALMAYA ÇALIŞAN TOPLULUKLAR, TARİHSEL MİRAS OLAN ANI, İNANÇ VE ÖZLEMLERİNDEN BİRBİRLERİNE TUTUNMAK VE BİR GÜÇ ÖZNESİ OLMAK İÇİN YAPIŞTIRICI OLARAK YARARLANIYORLAR.

Sermayenin yeniden üretim sürecinde daha çok kâr olanağı sağladığı için bazen belli bir coğrafya önem kazanır. Bu, kapitalistlerin hemen o bölgeye yönelmesine ve oradaki geleneksel yapının hızla değişmesine yol açar. Bu süreçte kapitalistler kârdan daha büyük pay koparabilmek için birbirleriyle işbirliği ve rekabetin iç içe geçtiği ilişkilere girerler. Yanı sıra kendilerine karşı olan bölge halklarından da işbirlikçiler yaratmaya çalışır ve genellikle bunu başarırlar. Böylece herkesin, bir yandan birbiriyle dost görünürken diğer yandan birbirinin altını oyduğu bir ortam oluşur. Kısa süre öncesine dek nispeten sakin bir hayatın yaşandığı coğrafya, ardı arkası gelmez siyasi çalkantı, çatışma ve savaşların eksik olmadığı bir yere dönüşür. Savaşlar, devrimlerin beşiğidir. Artık burası kapitalizmin küresel ve yerel düzeydeki belli başlı çelişkilerinin yoğunlaştığı ön cephesi ve bir fırtına merkezidir.

Bir zamanların fırtına merkezi Avrupa idi. Sonra Asya ve ardından Güney Amerika oldu. Uzunca süredir kapitalizmin çelişkileri ve bunları giderebilecek devrim olasılıkları, ortak coğrafyamız "Ortadoğu"da yoğunlaşıyor. Bu gerçeği anlamaya çalışmadan önce, izleyeceğimiz yol hakkında kısaca bilgi verelim.

Gerçek; teorinin soyut ve genel niteliğinin tersine, somut ve tikeldir. Bu yüzden kendinden başkasına ve yanı sıra belli bir görünümüne ya da anlaşılış biçimine indirgenemez. Sürekli değişen sayısız etkenin somut bileşimi olarak ele alınmalıdır. Ek olarak, bunu anlamaya çalışanın da somut ilişki içinde olduğu bir durum olduğu unutulmamalı. Çünkü herkes parçası olduğu gerçeğe kaçınılmaz biçimde konumunun sınırlandırıcılığı içinden bakarken, bir yandan da gerçeğin bütün parçalarını bir araya getiren işleyişin mekaniği çalışmaya devam eder. Bu nedenle, anlamak için gerçeğin içinde yer almak yetmez; yaşanılan anın (şimdinin) çelişkileri çözümlenmeli, dolayısıyla gerçeğin nasıl yeniden üretildiğini anlamaya odaklanılmalıdır. Bu iki nedenden gereklidir.

Birincisi, gerçeğin içindeyken her zaman, herkes için bir "dost" ve "düşman" taraf vardır. "Tarafsızlık" olasılıkları, taraflar arası çelişkilerin özel ve geçici biçimleridir. Bütün orta yollar önünde sonunda, gerçeğin uzun ya da kısa iplikleriyle somut çelişkilerin kutuplarından birine bağlanır. Çelişkileri saptamak, herkesin konumunu bilmesi ve hangi tarafta yer alacağına karar vermesi bakımından gereklidir. Ve bu işlem bitmeyen bir öykü gibi, her

somut durumda tekrarlanmak zorundadır. Çünkü değişen koşulları anlamaya çalışırken kendimiz de sürekli değiştiğimiz için, konumumuzu ancak hareket ederek koruyabiliriz.

İkincisi; çelişkileri incelemek, gerçeğin, somut durumun yeniden üretimi olduğu gerçeğini anlamanın anahtarıdır. Gerçek şu anda, coğrafi bir mekânda ve belli bir tarihsel miras üzerinde yaşanıyor. Ancak bunun bir parçası olarak var olabilen özneler, şu ana değil ama geçmişe bağlıymış (ya da geleceği yaratıyorlarmış) gibi konuşarak, mirasçısı oldukları bir tarihi sürdürdüklerini ve tarih yaptıklarını söyleyebiliyorlar. Ya da çok şeyler yapmak istediklerini ama içinde bulundukları coğrafyanın kendilerini kısıtladığını, oysa başka ülkelerde yaşayanların ne kadar şanslı olduğunu vb. söylüyorlar. Bütün bunlar birer yanılsamadır. Örneğin hammadde kaynakları bakımından zengin bir coğrafyada yaşıyor olmak, hiçbir toplumu tek başına şanslı kılmaz. Belirleyici olan, zenginlik kaynağının kim tarafından, nasıl işletildiği ve gelirin nasıl bölüşüldüğüdür. Benzer biçimde, bir toplumun başkalarına göre daha eski bir tarihi olmasının, geçmişe dair daha çok söz söyleyebilmekten öte yararı yoktur. Burada belirleyici olan ise, geçmişe ait bilgi ve zenginliklerin şu anki toplumsal yapının yeniden üretiminde ne ölçüde kullanılabildiğidir. Tarih ve kültür bakımından zengin bir coğrafyada tarihselcilik ya da öznelcilik gibi yanlış bakış açılarına kapılmamak için hatırlatmak istedik.

Adın kökeni ve coğrafyanın önemi

Ekseni etrafında dönen yerkürenin kuzeyi güneyi olur ama doğusu batısı olmaz. Ancak üzerindeki bir noktanın doğu ve batısından bahsedebiliriz. Dünyayı doğu ve batı diye adlandırmak, sömürgecilik döneminden kalma bir alışkanlıktır. Değişmez "Batı", denizaşırı sömürgeler elde ederek dünyayı kendi nesnesi haline getiren Avrupa ve buna sonradan eklenen Kuzey Amerika'dır. Değişmez "Doğu" ise ilk sömürgelerden olan Hindistan ve Çin'dir. "Ortadoğu", işte bu iki değişmezin ortasında kalan Türkiye, İran, Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika'yı kapsayan bölgedir. Sınırları Balkan, Kafkas, Afganistan ve Batı Afrika'ya kadar esnetilebilir. Sözcük ilk kez Amerikalı deniz subayı ve stratejist Alfred Thayer Mahan (1840-1914) tarafından 1902'de ortaya atılmıştır. Sonradan İngilizler de benimsemiş ve Osmanlı'nın yıkılışının ardından kullanmışlardır. Biz mümkün olduğunca "Arap Yarımadası, Batı Asya, Doğu Akdeniz, Kuzey Afrika" gibi adları tercih ediyoruz.

Savaşlar, devrimlerin beşiğidir. Artık burası kapitalizmin küresel ve yerel düzeydeki belli başlı çelişkilerinin yoğunlaştığı ön cephesi ve bir fırtına merkezidir.

"Ortadoğu"nun uzun tarihsel geçmişinin ana mekânı, Mezopotamya'dan bugün İsrail işgali altındaki Golan Tepelerine kadar uzanan "Bereketli Hilâl" olarak adlandırılan topraklardır. Urfa Göbekli Tepe kazılarında elde edilen bulgular da bu fikri doğrular niteliktedir. Tarımın gelişmesinin, yerleşik düzene geçişe ve karmaşık işbölümüne olanak verdiği biliniyor. Böylece din, sanat, bilim gibi ileri toplumsal yapılar gerektiren üstyapı kurumları ortaya çıkıyor. Toplumlar dağılıp gitse bile, bu kurumların eseri düşünceler kuşaktan kuşağa aktarılıyor. Bunda, toplumlarını geliştirip güçlendirmek isteyen egemenler önemli bir rol oynuyor. Önceki kuşakların ürettiği din, siyaset, hukuk gibi ideolojik nitelikli düşünceleri ve bilim, teknik gibi üretime dönük bilgileri; topluluklarını bir arada tutmak ve elbette karınlarını doyurmak için yararlanıyorlar.

Bölgenin diğer ucundaki Nil Deltası da benzer özelliklerine rağmen, konumu nedeniyle Bereketli Hilal gibi bir işlevi olmamıştır. Hilal, geçiş yolları üzerindedir. Ana yol, Avrupa Asya arasında uzanır. Yanı sıra, Basra Körfezinden Lübnan'a, Anadolu'dan Arabistan ve Afrika'ya bu güzergâhtan geçilir. Bu bir yandan ticareti ve kültürel alışverişi beslerken, diğer yandan savaş ve işgal demektir. Çünkü geçiş yolları üzerinde güçlü ve kalıcı toplumsal yapılar kurmak zordur. Bu yüzden tarih boyu kurulan toplum düzenleri olgunluk aşamasına bile ulaşamadan yıkılıp gitmiş ve kalıntıları üst üste yığılmıştır. Aynı coğrafyada bugün de birçok etnik ve dinsel topluluk bulunmasının bir nedeni bu tarihselliktir. Bugünün gerçekleri içinde ayakta kalmaya çalışan topluluklar, tarihsel miras olan anı, inanç ve özlemlerinden birbirlerine tutunmak ve bir güç öznesi olmak için yapıştırıcı olarak yararlanıyorlar.

1900'lerde emperyalizm dönemine geçilirken, buharlı makinenin yerini de dizel motor alıyor ve petrolün önemi artıyordu. O yılların başlıca petrol kaynakları İran, Romanya ve Bakü idi. Irak'ta da petrol olduğu bilinmesine rağmen henüz İngiltere-Almanya rekabeti sonuçlanmadığından işletilemiyordu. 1936'da Suudi Arabistan'da, ardından Körfez ülkelerinde ve bugün doğalgazla birlikte Arap Yarımadasının pek çok yerinde petrol çıkartılıyor oluşu, tarihte Bereketli Hilal etrafında yaşananların, günümüz koşullarında ve daha geniş bir mekânda yeniden üretilmesidir. Şu farkla ki; eskiden güçlü olan, zayıf ve zengin komşu ülkeyi fethederdi; bugün ise gücü olan, dünyanın neresinde olursa olsun hem zengin hem de zayıf olanın varlığına el koyabiliyor.

"Ortadoğu" yalnızca barındırdığı zenginliklerle değil, jeopolitik açıdan da en önemli coğrafyadır. Karadeniz ve Hazar gibi dünyanın en büyük iç denizleri; Hürmüz, Bab El Mendep, Çanakkale, İstanbul boğazlarının yanı sıra Süveyş Kanalı gibi yine dünyanın önemli su geçitlerinin çoğu bu yörededir. Tarih boyu Doğu Akdeniz'in denetlenmesi için üs olarak kullanılan Kıbrıs unutulmamalıdır. Petrol bir yana, bütün bunlar bile büyük güçlerin bu yöreye egemen olmak için rekabete girmesine yeter de artar bile.

BİR SAVAŞ VAR MIYDI?

Gökhan Aktemur tarafından sahneye uyarlanan "Karıncalar-Bir Savaş Vardı" adlı tiyatro oyunu, Mert Turak'ın takdire şayan oyunculuğu ile, özellikle mevcut konjonktürde savaş yandaşlığı ve savaş karşıtlığı tartışmaları üzerine bolca düşünmeyi teşvik eden anti-militarist bir oyundur. Oyun, romanlarında her zaman işçilerin yaşam koşullarına ve hayatlarına odaklanan Steinbeck'in "Bir Savaş Vardı" isimli romanı ile anti-militarist eserleriyle ünlü Boris Vian'ın "Karıncalar" adlı öyküsünün birlikte yorumlanmasından ortaya çıkmıştır. Savaşın tarihinin, insanlık tarihi kadar eski olduğu söylense de emperyalist paylaşım savaşlarının tarihi o kadar da eski değildir. Özellikle devletin meşruiyetini ve militarizmi, buradan içselleştirdiği korku ile sağlaması daha yeni bir pratiktir. Bugün militarizm, hem neoliberal devletin iç ve dış güvenlik politikalarına hem de emperyalist yayılmacı politikalara hakim bir fenomendir. Buradaki iki ortak anahtar kelime: korku ve kontrol. Militarizm, topluma hakim kılındığı ölçüde onun karakterini, yönelimlerini ve tepkilerini belirlerken en temelde de korkunun toplumca içselleştirilmesine hizmet eder. Korkunun hakim olduğu pasif bir toplumu kontrol edilebilir kılmak daha kolaydır; bu yüzden savaş makinesi her zaman çalışır ve tüketir. Bu hakim politikaların tam karşısına düşen anti-militarizmi ise apolitik bir duruştan öte, neoliberal devletin tahayyülündeki toplum ve birey tipine karşı bir politik tavır olarak görmek önemlidir.

Öncelikle oyundaki askerin hangi ülkenin askeri olarak, hangi savaşta yer aldığının belirsizliği, savaşın insanlara yaşattıklarının evrensel olduğunu bize tekrar hatırlatır. Kahramanımız, Asker olduğu andan itibaren, 'insan' olarak değerli olduğu gerçeğinden giderek uzaklaşır; o kadar çok, o kadar önemsiz, o kadar ezilmeye müsait ve o kadar aynılardır ki Asker, bu kalabalığı bir karınca sürüsü olarak betimler sevgilisine. Savaşın gerekliliğinin başkaları tarafından savunulmasını, savaşın içinde olan biri olarak hiçbir şekilde anlayamaması oyun boyunca belli diyaloglar içinde karşımıza çıkar. Düşman yok olsa da savaşın ve korkunun bitmeyeceğini bilen askerlerimiz savaştan sonra ne olacağından daha çok korkar. Tek istedikleri savaştan bir an önce kurtulmak ve bir daha asla aynı insan olamasa bile evlerine geri dönebilmektir. Çatışmanın başlaması ile birlikte Asker'imiz, yaşadıklarının filmlerde izlediklerinden çok farklı olduğunu fark eder. Savaşın fon müziklerinden, romantizmlerden ve kahramanlık mitlerinden arındırılmış çıplak haliyle yüzleşir.

Sonunda her insan gibi ölmekten korkan ve sevgilisine kavuşmak isteyen Asker'imiz, savaştan kaçmaya karar verir ve asıl kahramanlığın bu olduğunu söyler. Asıl kahramanlık; kim ve ne için olduğu bilinmeyen bir savaşta, tanımadığın ve asla tanımayacağın insanları öldürmek değil, yaşamak için mücadele etmek ve insanın en çirkin ve en vahşi hallerini gördükten sonra dahi insana, yaşama ve sevgiye inanarak yaşamaktır.

Savaşın içinde ve dışında kalmayı bolca sorguladığımız ve bu sorgulamanın nerede başlayıp nerede bittiğini, mayın üzerinde mahsur kalan Asker'imizin bir savaş muhabirine olan öfkesinden öğrendiğimiz kısım ise oldukça düşündürücüdür: *"Bizim ölmüş beyinlerimizi ateşlemek isterken, seni bu haberlerle uyutuyorlar Jacquline. Zafere az kaldı. Bunları yazanları tanıyorum. Kim bilir nereden duymuştur. Çünkü hiçbirinin savaşı gördüğü falan yok. Bu muhabir aslında ne görmüştür biliyor musun? Toz toprak görmüştür, kazılmış siperler. Aklı varsa, yüzüstü uzanmıştır yere... Başka ne görecek? Burnunun dibinde kaynaşan karıncaları görmüştür. Birazdan benim nefes boruma kaçacak olanları değil tabii… Üç gün önce ben ne gördüm biliyor musun Jacquline? Karnından bağırsakları fırlamış bir kız çocuğu gördüm. Can çekişen arkadaşının başucunda ağlayan bir asker gördüm. Yerde sürünen yaşlı bir kadın gördüm; sırtında seksen sekizlik merminin yarasıyla… Muhabir ise bir sürü ölü katır görmüştür belki.. Boğazı kuruyacak muhabirin; yanındaki dezenfektan kokan suyu içecek. "Beşinci Ordu Yirmi İki Kilometre İlerledi" diye yazacak. Beşinci Ordu böyle ilerleyecek işte!.."*

Oyun boyunca isimsiz olan bu savaşın, yani aslında tüm savaşların, askere ne yaptığını, ne yaptırdığını ve onun yaşama isteği ile arzularının ne kadar dışında bir pratik olduğunu izliyoruz. Anti-militarizm ve sanat ilişkisinin ortaya koyduğu sarsıcı etkinin en güzel örneklerinden biri olan bu oyun, beynimizde bazı soruların ardı ardına yankılanmasına sebep oluyor: Savaş ile barış arasındaki ayrımın giderek muğlaklaştığı bu zamanda, gerçekten ne için savaştığını bilen insan savaşır mı? Agamben'nin de değindiği gibi; özellikle olağanüstü halin bir normallik şeklinde inşa edildiği zamanlarda savaş ile barış arasındaki ayrımın imkansızlaştığı, devletin içeride yarattığı düşmanları, niteliklerinin muğlaklığını koruyarak, iç terörist ilan ettiği ve bu yolla zor aygıtının baskınlığını meşrulaştırdığı ve neoliberal karakterdeki devleti bir polis devletine, militarizmi hakim kılarak dönüştürdüğü konjonktürde, barışı savunmak suç olabilir mi? Pek tabii ki olabilir; çünkü hamasetle süslenmiş şovenist çığlıklarla bu isimsiz asker gibi birçok insanın karıncalaştırılmasına karşı çıkmak, üstünde kamuflajlarla en fazla haritaların başında poz verebilenlere, en önde savaşırım diyip deri koltuklarında uyuklarken saraylarından başlarını dahi çıkaramayanlara, daha fazla ve daha fazla sömürü için başlattıkları kaynak ve üstünlük savaşlarına karşı çıkmak olacaktır. Onların suç ilan ettiği bu sorumluluk, yurtseverlikten asla ayrı düşünülemeyecek olan haklı bir başkaldırıdır.

GENÇLİĞİ YOLDAN ÇIKARMAYA YÖNELİK VE GERÇEK YAŞAMA BİR ÇAĞRI OLARAK FELSEFE

"Gençliği baştan çıkarmak, doğru yoldan ayırmak", varolan değerlere ve yasalara karşı gelmekle suçlanan Sokrates onu ölüme götüren savunmasında, "İçinizde kimse benden doğrudan başka bir şey beklemesin." der. Bu felsefenin çağrısıdır: Hakikati araştır, onu her şeyin üzerinde tut ve bunu herkesle birlikte yap. Sokrates de mahkûm edildiği ölüm cezasına rağmen, yaşadığı sürece hiç tereddüt etmeden bu yolda yürüyeceğini söyler: "Elimden geldiğince felsefe ile uğraşmaktan, sizleri buna yöneltmekten, felsefeyi öğretmekten geri durmayacağım". Çünkü bu yolun anlamını bilen kişi bu yoldan alıkoyamaz kendini. Badiou'ya göre de gerçek yaşamın köklerini bu hakikat arayışında gören kişinin artık parayı, hazları, kariyeri ya da iktidarı yaşamsal bir değer olarak görmesi olası değildir. Öyleyse felsefe, özellikle gençlerin yerleşik değerleri köklü eleştirisi, itaate karşı mücadele etmesi, gerçekliği yeniden yaratması yönündeki çabasıdır. Komünist İdea ile de bir yandan "bugüne dek bütün toplumsal simgeselleştirmelerdeki hiyerarşilere" karşı mücadele, diğer yandan ise gelenekten kopuş ve "otoritelerin yok edilmesinde, kaynakların kolektifleştirilmesinde eşitlikçi bir simgeselleştirmeyi" yaratmak kastedilmektedir. Ne var ki Badiou'nun hiyerarşi ile simgeselleştirme arasında kurduğu ilişkide, hiyerarşik simgeselleştirmelerden eşitlikçi simgeselleştirmelere geçiş argümanı sorunlar içermektedir. Zira simgeselleştirmeler gerçek ilişkilere dayanır. Tersi de doğru olsa da ikisi arasında esas kurucu işlevi toplumsal pratik ilişkiler tesis eder. Öyleyse hiyerarşik simgeselleştirmelerle mücadele, bu simgeselleştirmelerin dayanağı olan gerçek ilişkilerin yerine tüm toplumsal ve doğal ilişki tarzlarının simgeselleştirme üzerinden değil de dolaysız ve özgürce kurulduğu gerçek ilişkilerin üretilmesi ile mümkündür. İşte bu imkâna doğru yeni yollar açması gereken toplumsal kesim; gençliktir.

"Olup bitenden farklı bir şeyin olabileceğine dair işaretlere dikkat kesilmek herkes için, ama özellikle gençler için çok önemlidir. Bu geniş dünyada olup biten her şeyi, eğer dikkatle gözler ve yöntemli bir şekilde tartışırsanız bu işaretleri bulursunuz" (42). Badiou 'yola çıkmadan ya da yoldan çıkmadan bu işaretleri göremezsiniz' der. Bu gezginlik, bu yolculuk ya da bu sürgün, gerçek yaşamı aramaya dönük bir çaba içinde kendini keşfetmenin ve kendini yeniden inşanın ifadesidir. Badiou'ya göre, "kapitalizmin gerektirdiği şey, çalışma, ihtiyaç ve tatminlerden oluşan bir yaşamken" ve bu gereklilik zenginlerin yoksullar, yaşlıların gençlik, erkeklerin kadın üzerinde ve başka birçok iktidar biçimlerinin simgeleştirilmesi üzerinden gerçekleştirilirken gençliğin buna karşı geliştireceği eğilim -bunların da bir değeri olsa da- amaçsız bir başkaldırı, saf isyan ya da nihilist bir ayaklanma değil, "örgütlü hakimiyetin" inşasıdır. Badiou, burada imha ile inşayı birlikte edimselleştirecek olanın gençler olduğunu yineler.

Şimdilerde huzursuzluk, güvensizlik ya da başıboşluk gençliğin ortak özelliği iken bu durumun yarattığı gelenekten kopuşun "yeni bir gerçek yaşam fikri" ile birlikte yaşanmadığı sürece gerçek bir özgürleşme yaratamayacağını söyleyen Badiou'ya göre, ancak böylesi bir amaç gençlere kendilerinde "o âna dek bilmediği bir kapasiteye sahip olduğunu" keşfettirebilir: "İnşa ettiklerinizden vazgeçmeyi bilmeniz gerekir, çünkü başka bir şey sizi gerçek yaşama çağırmaktadır. Gerçek yaşam, günümüzde, piyasa yansızlığının ve eski hiyerarşik idealların ötesinde yer alır" (44). Kuşkusuz gerçek yaşamı arama, gerçek yaşamı inşa etme süreci mevcut kapasitelerimizi keşfetmek kadar kendimizde yeni kapasiteler geliştirmemizi ve bunu kolektif düzeyde yapmamızı da gerekli kılıyor. İşte felsefe bize bu keşfin olanaklarını temin ediyor.

"Gerçek Yaşam" kitabında birçok hiyerarşi biçimiyle ve bunların simgeselleştirilmiş tahakkümüyle mücadele etme gücünün ve yeteneğinin esas olarak gençlerde olduğunu vurgulayan Badiou, bunlardan biri olarak yaşlılar ile gençler arasındaki hiyerarşiyi, bu hiyerarşinin erkek ve kız çocuklar arasında nasıl farklı biçimlerde ama aynı yabancılaşmış yazgıya neden olduğunu ayrıntılı biçimde ele alarak örnekliyor. Bu yazgıya karşı çıkmak için ise toplumsal yaşamın birçok alanında kurucu bir yere sahip olan "zengin ve yoksul, kadın ve erkek, genç ve yaşlı" gibi ayrımlarla mücadele etmenin gençliğin kendini ve gerçek yaşamı keşfetmesi açısından elzem olduğuna işaret ediliyor. Ne var ki dünyayı değiştirecek ve güzelleştirecek gücün, bu keşfin tüm insanlığı kuşatacak devrimlerle birlikte büyümesi ile açığa çıkacağı söylenebilir. Dahası bu güç, -Badiou'nun söylediği gibi- simgelere karşı simgelerle değil hiyerarşik ve tahakkümcü simgelere karşı hakikati ve gerçek yaşamı savunarak ve bu uğurda yoldan çıkarak edimselleşebilir. Öyleyse Badiou aracılığıyla Rimbaud'a kulak verelim:

"Yine de uyanış bu. İçimize dolan gücü ve gerçek sevecenliği kabullenelim bütünüyle. Ve şafak vaktinde, ateşli bir sabırla silahlanmış, gireceğiz görkemli şehirlere."

Zalime, egemene, krala, saraya karşı saf bir korkusuzlukla ayağa kalkan, dik duran, soran, sorgulayan, yumruk sallayan gencin, kadının, işçinin varoluş tarzlarından damıtılan bir öfke kortejidir bu .

Sokak sokak, meydan meydan.

Afrika, Amerika, Asya, Avrupa kıtadan kıtaya.

Dereden ırmağa, gölden denize, okyanustan başka bir okyanusa uzanan çığlıkların, acıların, yoksullukların, ah'ların biriktiği kuruculuk ve yıkıcılığın çakıştığı bir düzlemdir bu..

Sömürgenler, köle tacirleri, kahyalar, yağma orduları, tecavüzcü kavimler karşısında hep ışığa doğru hareket olan vahşilerin, barbarların, kölelerin ve bi cümle ezilen yığınlarının kuram değmemiş öykülerinin orada burada olur olmaz yerlerde aniden hiç beklenilmeden, umulmadan peydahlanan sesleri, naraları, ağlayışları, kahkahalarıyla donanmış, silahlanmış bir metafizik.

Bugün de kavranılan, kavrandıkça maddeleşen bir gerçekleşme hali.

Dünün kavgasında yenilen tanrının, dünün biliminde zayıflayan idealin tekrardan sermayeleşmesi, paketlenmesi, pazarlanması için proje eskizleri.

Sentetikleşmesi sanatın, sinemanın, romanın, insanın ve de doğanın.

Geleceğe döndükçe tanrının yeniden bir egemen engeli olarak icadı.

Yeniden bilmediğimiz şeylerin çapı, encamı ve yeniden metafizik.

Ve Türkiye!

Balkan, Kafkas, Kürt, Arap, Fars, İslam, Hristiyan, Ermeni, Yahudi, Ezidi coğrafyanın, demografinin, istatistik ve nümizmatikin yazgısına halen hükmedebildiği zorunlu gerçeğimiz.

Ve bizim devrimimiz.

Lenin'in Türk devrimcileri dediği Jönlerin, ittihatın, Kemal'in toprağı, tarlası.

Suphi'nin, Nazım'ın, Sabahatin Ali'nin, Deniz, Mahir, İbo'nun kan verdiği, hikayeleriyle buğuladığı ülkemiz.

Alevi'nin ışığının karartılması, azınlığın azlığına yanamaması.

Ve Kürd'ün mutlak ülke özlemi.

Dörde bölünmüş kesişip ayrılan zamana takla attıran arayışı.

Ve kanlı iç içeliğimiz, birleşik çaresizliğimiz, birleşik gücümüz, karışan canımız, kanımız.

Ve de işçi sınıfımız İNGİLİZ, Fransız, Alman, Amerikan devrimlerinden sonra gelen.

Yeni öğrenen, yeni bilenen genç, toy işçilerimizin totalitesi.

Cenin amele birliklerinin yetmiş yıllık birikiminin yetmiş bin saldırı altından geçişi ve Saraçhane'de doğup, Taksim'de beli kırılmak istenen…

1980'de bu kez ordusu, polisi, iti, miti, şeyhi, tefecisi, tarikatı, camisiyle üstüne çullanılan endamlı, heybetli güç.

Partileri, sendikaları, birlikleri, kurumları sermayedarların tacizci gülüşleriyle zorla kapatılan, dizginlenen, gem vurulan, en genç en çocuk hallerinden vurulan, asılan, işkencelerden geçirilen işçiler, emekçiler, devrimcilerin sınıf olmuş hali.

Sermayenin katliam, zorbalık, tahakküm organizasyonu olan devlet.

Ve inandığımız tarih!

